

LÄNSFÖRSÄKRINGAR NORRBOTTEN

2017

Rapport om solvens- och finansiell ställning

SFCR

Sammanfattning

Verksamhet och resultat

Länsförsäkringar Norrbotten (bolaget) är ett ömsesidigt försäkringsbolag vilket innebär att bolaget ägs av försäkringstagarna. Bolaget har koncession för sakförsäkring. Varumärket delas med andra bolag och dessa äger tillsammans Länsförsäkringar AB (LFAB) som i sin tur har ett antal dotterbolag. Genom förmedlad affär från LFAB:s dotterbolag Länsförsäkringar Sak Försäkring AB, Länsförsäkringar Fondliv Försäkrings AB samt Länsförsäkringar Bank AB så erbjuds ett brett utbud av liv-, hälsa- och djurförsäkringar samt bank- och fondtjänster. Hela Länsförsäkringar-sfären kallas i denna rapport hädanefter för federationen.

Den sedan några år tillbaka kraftiga kundtillströmningen inom sakförsäkring har fortsatt under 2017.

Det försäkringstekniska resultatet uppgick till 42 471 tkr. Totalavkastningen på placeringstillgångarna uppgick till 6 procent.

Även bolagets volymer inom bank har fortsatt att utvecklas mycket positivt.

Företagsstyrningssystemet

Försäkringsaffär har sin grund i risktagande och därför är företagsstyrningssystemet, som inkluderar riskhanteringssystemet, uppbyggt på ett riskbaserat sätt. Processer och funktioner finns på plats och fungerar tillfredsställande. Anpassningen till Solvens II-regelverket som har pågått under flera års tid har förbättrat företagsstyrningssystemet. Det processororienterade arbetssättet samt det arbete som utförs av de centrala funktionerna leder till ständiga förbättringar inom företagsstyrningen.

Under året har organisationen förändrats avseende de centrala funktionerna. Mer resurser har tilldelats riskhanteringsfunktionen och compliancefunktionen. Vidare har ansvarig för internrevisionsfunktionen och ansvarig för aktuariiefunktionen tillikaanställts hos bolaget istället för att ha dessa funktioner som utlagd verksamhet.

Riskprofil

Kapitlet beskriver bolagets riskprofil nedbrutet i olika riskkategorier. Bolagets är främst exponerat mot marknadsrisk och teckningsrisk.

Bolaget genomför årligen en egen risk- och solvensanalys (ERSA) där känsligheten för olika typer av risker stresstestas. Resultaten visar att bolaget har förmåga att motstå även kraftigt negativa scenarier i både intjäning och nedgång på de finansiella marknaderna.

En större förändring i sättet att beräkna motpartsrisk har implementerats under 2017 vilket påverkade kapitalkvoten positivt.

Värdering för solvensändamål

Bolaget värderar tillgångar och skulder i den finansiella redovisningen enligt så kallad lagbegränsad IFRS (IFRS). Tillgångar och skulder ska omvärderas i de fall Solvens II-

regelverket föreskriver andra värderingsregler än IFRS. Den enskilt största omvärderingen på tillgångssidan är aktier och andelar i dotterbolag. På skuldsidan har försäkringstekniska avsättningar störst skillnad mellan IFRS och Solvens II. Kapitlet beskriver dels på vilka grunder och antaganden värdering har skett och dels redovisas de aktuella monetära skillnaderna per 31 december 2017 mellan IFRS-värdering och Solvens II-värdering.

Finansiering

Kapitalplaneringen är integrerad med affärsplaneringen och genomförs därmed årligen. Målsättningen med planen är att säkerställa att kapitalbasen är tillräcklig för att bära de risker som affärsplanen medför. Kapitalbasen i bolaget består endast av primärkapital nivå 1 och tillåts därför i sin helhet täcka solvenskapitalkrav och minimikapitalkrav. Bolaget använder Standardformeln för beräkning av kapitalkrav.

Innehållsförteckning

A. Verksamhet och resultat	1
A.1 Verksamhet	1
A.2 Försäkringsresultat.....	2
A.3 Investeringsresultat	3
A.4 Resultat från övriga verksamheter.....	3
A.5 Övrig information.....	4
B. Företagsstyrningssystemet	4
B.1 Allmän information om företagsstyrningssystemet	4
B.2 Lämplighetskrav	7
B.3 Riskhanteringssystemet inkl. egen risk- och solvensbedömning.....	8
B.4 Internkontrollsystem.....	11
B.5 Internrevisionsfunktion.....	13
B.6 Aktuariiefunktion	14
B.7 Uppdragsavtal	15
B.8 Övrig information.....	15
C. Riskprofil.....	15
C.1 Teckningsrisk	19
C.2 Marknadsrisk.....	22
C.3 Kreditrisk	29
C.4 Likviditetsrisk.....	32
C.5 Operativ risk.....	33
C.6 Övriga materiella risker	35
C.7 Övrig information.....	35
D. Värdering för solvensändamål	36
D.1 Tillgångar	36
D.2 Försäkringstekniska avsättningar	38
D.3 Andra skulder	44
D.4 Alternativa värderingsmetoder	46
D.5 Övrig information.....	47
E. Finansiering	47
E.1 Kapitalbas.....	47

E.2 Solvens- och minimikapitalkrav	49
E.3 Användning av undergruppen för durationsbaserad aktiekursrisk vid beräkning av solvenskapitalkravet.....	50
E.4 Skillnader mellan Standardformeln och använda interna modeller	50
E.5 Överträdelse av minimikapitalkravet och solvenskapitalkravet	51
E.6 Övrig information.....	51
BILAGOR QRT-rapportering	

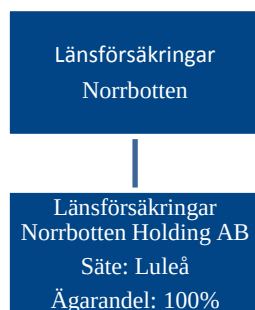
A. Verksamhet och resultat

A.1 Verksamhet

A.1.1 Om bolaget

Ägarstyrning och operativ organisation

Bolaget är ett ömsesidigt försäkringsbolag. Det innebär att bolaget ägs av försäkringstagarna. Ägarnas inflytande utövas av 38 fullmäktigeledamöter, valda av försäkringstagarna. Bolagsstämman utser bolagets styrelse som för närvarande består av nio ledamöter. Utöver dessa ingår två personalrepresentanter och verkställande direktör (VD) i styrelsen. Bolagets verksamhetsområde är 14 kommuner inom Norrbottens län. Bolaget är ett av Länsförsäkringsgruppens 23 ömsesidigt ägda länsbolag, vilka samverkar genom det gemensamt ägda bolaget LFAB. Bolagets ägarandel i LFAB är 1,4%.

Figur Dotterbolag och anknutna företag per 31 december 2017

Bolaget äger fastigheter indirekt genom en ägarandel i ett av federationen samägt fastighetsbolag, Humlegården. Innehavet i Humlegården ägs via bolagets helägda dotterbolag, Länsförsäkringar Norrbotten Holding AB.

Extern revisor och finansiell tillsyn

Bolaget står under tillsyn av Finansinspektionen, <http://www.fi.se>. Bolagets revisor är Anders Linné, auktoriserad revisor Deloitte AB, <https://www.deloitte.se>.

Betydande affärshändelser under rapporteringsperioden

Kundtillströmningen inom sakförsäkring har under året varit fortsatt mycket god, vilket bedöms vara en följd av bolagets erkänt goda och personliga service i kombination med en effektiv försäljningsorganisation.

Bankens verksamhet har också fortsatt att utvecklas på ett positivt sätt, framför allt genom kraftigt ökade utlåningsvolymerna.

A.2 Försäkringsresultat

Försäkringsresultat per affärgren (tkr)	2017	2016
Skadeförsäkringsförpliktelser		
Försäkring avseende inkomstskydd	19	-844
Ansvarsförsäkring för motorfordon	-14 952	-205
Övrig motorfordonsförsäkring	26 488	18 559
Försäkring mot brand och annan skada på egendom	29 483	-5 133
Totalt försäkringsresultat skadeförsäkringsförpliktelser	41 038	12 377
Icke-proportionella skadeåterförsäkringsförpliktelser		
Icke-proportionell olycksfallsåterförsäkring	1 042	1 228
Icke-proportionell ansvarsförsäkring för motorfordon	-4 597	-6 834
Icke-proportionell egendomsåterförsäkring	4 619	6 723
Totalt försäkringsresultat icke-proportionella skadeåterförsäkringsförpliktelser	1 064	1 117
Livförsäkringsförpliktelser		
Livräntor som härrör från skadeförsäkringsavtal och som avser andra försäkringsförpliktelser än sjukförsäkringsförpliktelser	208	-3 590
Livförsäkringsförpliktelser		
Livåterförsäkring	161	-473
Totalt försäkringsresultat	42 471	9 431

Tabell Försäkringsresultat per affärgren 2017 jämfört med föregående år.

Bolaget är enbart verksamt i Sverige. Bolaget har under året haft en positiv beståndsutveckling på total nivå. Premieinkomsten i sakförsäkring för egen räkning ökade med 10 procent och försäkringsersättningar för egen räkning minskade med 1 procent jämfört med föregående år. Avvecklingsresultatet för direkt försäkring uppgick till 679 (-5 017) tkr. Under verksamhetsåret minskade driftskostnaderna för egen räkning med 7 procent jämfört föregående år.

A.3 Investeringsresultat

Investeringsresultat per tillgångsslag (tkr)	2017	2016
Aktier och andelar	53 435	81 000
Aktier och andelar i dotterföretag (Solvens 2)	14 811	21 124
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	5 077	-604
Övriga fordringar	-8 190	-8 123
Övriga finansiella placeringstillgångar	6 477	6 301
Derivat	15 040	18 792
Summa	86 650	118 490

Tabell Intäkter och kostnader per tillgångsslag 2017 jämfört med föregående år.

Resultatet avser moderbolagets legala bokslut justerat med övervärdet som tillkommer i Solvens II balansräkningen avseende omvärdering av aktier och andelar i dotterföretag.

Resultatet i finansförvaltningen blev högre än förväntat. Största delen av investeringsresultatet kommer från värdeuppgång på aktier i svenska bolag men även från fastighetsaktier. På räntesidan är det främst företagsobligationer som har bidragit positivt till resultatet. Avkastningen för totala portföljen blev 6 (9) procent.

Vinster och förluster som påverkar eget kapital

Rapport över förändringar i eget kapital för moderbolaget (tkr)	Övrigt eget kapital	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt kapital
Ingående balans 160101	10 899	204 811	57 582	273 292
Vinstdisposition	-	57 582	-57 582	-
Årets resultat	-	-	40 124	40 124
Utgående balans 161231	10 899	262 393	40 124	313 416
Ingående balans 170101	10 899	262 393	40 124	313 416
Vinstdisposition	-	40 124	-40 124	-
Årets resultat	-	-	48 904	48 904
Utgående balans 171231	10 899	302 517	48 904	362 320

Tabell Vinster och förluster som påverkar eget kapital per för år 2017 och föregående år

Alla vinster och förluster i bolaget redovisas i årets resultat och påverkar på så sätt det egna kapitalet. Bolaget har inget övrigt totalresultat.

Investeringar i värdepapperisering

Bolaget har inga investeringar i värdepapperiserade tillgångar.

A.4 Resultat från övriga verksamheter

Bolaget erbjuder och förmedlar ett brett utbud av liv-, hälsa-, och djurförsäkringar samt bank- och fondtjänster genom avtal med LFAB och dess helägda dotterbolag. För de

förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna och erhåller ersättning för detta.

Intäkter och kostnader från övrig verksamhet (tkr)	2017	2016
Övriga intäkter	22 147	20 161
Övriga kostnader	-19 873	-19 240
Summa	2 274	921

Tabell Intäkter och kostnader från övrig verksamhet 2017 jämfört med föregående år.

Bankverksamheten har en positiv utveckling på marknaden. Resultatet i den lokala bankaffären förbättrades och banken redovisade ett positivt årsresultat. Kreditförlusterna var på en låg nivå. Livförsäljningen var ungefär i nivå med förväntningarna.

Leasingavtal

Bolaget har inga operationella leasingavtal.

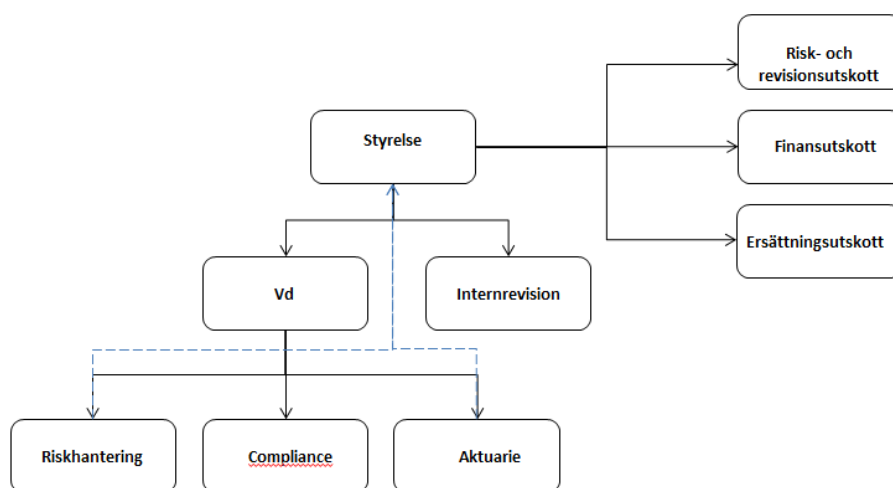
A.5 Övrig information

Bolaget har ingen övrig information att lämna gällande verksamhet och resultat.

B. Företagsstyrningssystemet

B.1 Allmän information om företagsstyrningssystemet

B.1.1 Strukturen hos förvaltnings- och ledningsorganen

Figur Förvaltnings- och ledningsorganen

Styrelsen

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning och ska fatta beslut i frågor av väsentlig betydelse och övergripande natur, som rör bolagets verksamhet. Detta innefattar:

- Upprätthålla ett ändamålsenligt företagsstyrningssystem och riskhanteringssystem inklusive fastställande och godkännande av styrande dokument samt kontinuitetsplanering.
- Fastställa en ändamålsenlig operativ organisation för bolaget, verksamhetens mål och strategier samt se till att det finns effektiva system för intern kontroll och riskhantering.
- Upprätthålla den interna styrningen och kontrollen inklusive förvaltningsmetoder samt rapporteringsrutiner.
- Säkerställa uppfyllnad av lämplighetskrav inom styrelsen samt bolagets centrala funktioner.
- Säkerställa genomförande av ERSA (Egen risk- och solvensanalys).
- Säkerställa att utlagd verksamhet sker i enlighet med gällande regelverk.
- Ansvara för bolagets ersättningssystem.
- Tillsätta utskott.
- Kontinuerligt hålla sig underrättad om bolagets utveckling för att fortlöpande kunna bedöma bolagets ekonomiska situation och finansiella ställning.
- Regelbundet behandla och utvärdera bolagets riskutveckling och riskhantering.

Styrelsen har utsett en VD med uppgift att sköta bolagets löpande förvaltning inom ramen för styrelsens instruktioner.

Bolagets styrelse och VD ska säkerställa ett effektivt flöde av information inom bolaget och att information från riskhanteringssystemet löpande beaktas i bolagets beslutsprocesser.

Utskott som stödjer styrelsen

Risk- och revisionsutskottet är ett utskott till bolagets styrelse vars ledamöter är oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen. Utskottet utgörs av styrelsen i sin helhet. Syftet med utskottet är att bereda revisionsfrågor och att kvalitetssäkra bolagets interna styrning och kontroll vad gäller finansiell rapportering, riskhantering och riskkontroll, regelefterlevnad och övrig intern styrning enligt vad som följer av aktiebolagslagen (2005:551) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014. Utskottet granskar och bereder riskrapporten i syfte att säkerställa dess ändamålsenlighet och omfattning, därutöver bidrar utskottet till ERSA bland annat genom att stödja i framtagande av scenarier och stresstester.

Finansutskottet ansvarar för att löpande följa utvecklingen av bolagets tillgångar och fattar beslut om placeringar inom de ramar som styrelsen beslutat. Utskottet tar även fram förslag till eventuella förändringar av normalportföljen och det regelverk som styr bolagets kapitalförvaltning. Utskottet ska rapportera utskottets arbete, iakttagelser och ställningstaganden till styrelsen.

Ersättningsutskottet beslutar om ersättning och övriga anställningsvillkor till VD och bereder frågor och principer för ersättning och andra anställningsvillkor för företagsledningen inför behandling av styrelsen.

Centrala funktioner

Nedan följer en kort beskrivning av de centrala funktionerna internrevision, compliance (regelefterlevnad), riskhantering och aktuarie:

- Internrevisionsfunktionen är en funktion för oberoende granskning som är direkt underställd styrelsen. För detaljer se kapitel B.5.
- Compliancefunktionens övergripande mål är att säkerställa att affärsverksamheten bedrivs i enlighet med externa och interna regelverk. För detaljer, se kapitel B.4.
- Riskhanteringsfunktionens övergripande mål är att ge en allsidig och saklig bild av bolagets risker och analysera utvecklingen av riskerna samt agera rådgivare till VD och styrelse i riskhanteringsfrågor. För detaljer, se kapitel B.3.1.
- Aktuariefunktionen ska samordna och svara för kvaliteten i beräkningen av försäkringstekniska avsättningar. Aktuariefunktionen ska även bidra till riskhanteringssystemet, främst genom att övervaka arbetet med aktuariernas bidrag till relevanta delar av riskberäkningarna. Aktuariefunktionen ska också yttra sig över policyn för tecknande av försäkringar och lämpligheten av återförsäkringslösningarna. För detaljer, se avsnitt B.6.

B.1.2 Företagsstyrningssystemets lämplighet

Bolaget är ett ömsesidigt ägt bolag, vars ändamål och uppdrag är att främja försäkringstagarnas (ägarnas) ekonomiska intressen genom att erbjuda enkla och konkurrenskraftiga bank- och försäkringslösningar som möter kundernas behov av ekonomisk trygghet. För att erbjuda ett komplett försäkringsutbud erbjuder bolaget både egna produkter och förmedlar produkter åt LFAB och dess dotterbolag.

Bolaget strävar efter att realisera målen om tillväxt med lönsamhet inom samtliga affärer, att ha de mest nöjda kunderna inom bank och försäkring samt ökad helkundsandel inom ramen för bolagets riskfilosofi. Riskfilosofin bestäms genom att bolaget på ett strukturerat och disciplinerat sätt arbetar med riskhantering för att fatta medvetna beslut, understödja strategiska mål och undvika förluster.

Företagsövergripande kontroller genomförs årligen för att säkerställa att företagsstyrningssystemet och dess beståndsdelar existerar, är kompletta och efterlevs inom organisationen. Kontrollerna består av ett antal frågor som ska besvaras av ansvariga inom verksamheten och genomförs av compliancefunktionen. Resultatet sammanställs och analyseras i samverkan med riskhanteringsfunktionen.

I samband med ERSA-processen utvärderas även bolagets riskhanteringssystem i sin helhet. Utvärderingen bedömer lämpligheten och effektiviteten i de processer, system och kontroller som finns inom bolaget för att hantera och kontrollera bolagets riskexponering. Styrelsen ansvarar för utvärderingen.

Syftet med bolagets riskbaserade verksamhetsstyrning är att understödja verksamheten och dess mål genom att på ett effektivt sätt hantera och ta hänsyn till risk. Riskbaserad styrning utförs i verksamheten genom:

- Att affärsplanering och affärsmässiga beslut tar höjd för identifierade risker och framtida händelser med potentiell inverkan på bolagets möjlighet att uppfylla sina mål.
- Löpande styrning, hantering och rapportering av risker samt det kapitalkrav som riskerna innebär.

- Egen risk- och solvensanalys (ERSA) som är integrerad med bolagets affärsplanering och kapitalplanering.

För att säkerställa att hänsyn till risker tas i affärsbeslut genomförs riskanalyser i samband med strategiskt viktiga beslut.

Efterlevnad av aktsamhetsprincipen inom placeringsverksamheten

Bolagets kapitalförvaltning styrs av bolagets Placeringspolicy och av bolagets Placeringsriktlinjer. Syftet med dessa är bland annat att säkerställa aktsamhet i kapitalförvaltningen. Bolaget uppfyller aktsamhetsprincipen enligt följande:

- Bolaget investerar i tillgångar och instrument vars risker bolaget bedömer sig kunna identifiera, mäta, övervaka, kontrollera och rapportera. Vid investering i nya tillgångsslag görs en bedömning av huruvida bolaget besitter den kompetens som krävs för att förvalta och hantera medföljande risker. En bedömning görs även av hur investeringen påverkar den befintliga placeringsportföljen samt om placeringen sätter försäkringstagarnas bästa i fokus.
- Bolaget säkerställer att de tillgångar som täcker minimi- och solvenskapitalkravet (MCR respektive SCR) har rätt säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet genom ett tydligt placeringsramverk i form av placeringsriktlinjer. Den aktuella placeringsportföljen utvärderas regelbundet för att säkerställa att dess totala marknadsrisk, kombinerat med bolagets övriga risker, ger en kapitalkvot som överstiger risktoleranslimiten.
- Vidare sker även en kontroll av durationen mellan ränteportföljen och bolagets skuld gentemot försäkringstagarna. Förmånsrättsregister som kontrollerar att bolagets tillgångar överstiger bolagets försäkringstekniska skulder kan tas fram.

B.1.3 Ersättningsprinciper

Bolagets Riktlinje för ersättning styr hur ersättningar till anställda ska fastställas, tillämpas och följas upp. Syftet med riktlinjen är att den ska främja långsiktighet och inte uppmuntra till ett överdrivet risktagande. Vidare beskriver riktlinjen hur ersättningssystemet är uppbyggt samt dess tillämpning och uppföljning.

Utgångspunkten för ersättningsmodellen är att den ska bidra till att skapa goda förutsättningar för att Bolaget på ett långsiktigt och tillfredsställande sätt ska kunna utföra sitt uppdrag från ägarna. Ersättningsmodellen ska vara förenlig med och främja en sund och effektiv riskhantering och motverka ett överdrivet risktagande. Anställda inom bolaget ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor för den lokala marknaden i Norrbotten.

Ersättningarna ska därigenom vara i nivå med branschen på den geografiska marknad där bolaget är verksamt.

I bolaget utgår ingen målrelaterad eller rörlig ersättning utöver sådan provisionsbaserad ersättning som regleras i lokala kollektivavtal.

Pensions- och avgångsvillkor följer av kollektivavtal. Bolaget kan inom ramen för av bolagsstämman fastställda principer för ersättning till ledande befattningshavare, avtala om särskilda pensions- och avgångsvillkor.

B.2 Lämplighetskrav

För att säkerställa att bolaget leds med tillräcklig kompetens och integritet genomförs lämplighetsprövningar i enlighet med av styrelsen beslutad riktlinje för

lämplighetsbedömning och kompetenskrav. Prövningarna avser kompetens och erfarenhet samt gott anseende hos styrelse, VD, företagsledning samt ansvariga personer inom bolagets centrala funktioner (internrevision, compliance, riskhantering och aktuarie).

Med ansvarig för central funktion avses den eller de personer som svarar för den centrala funktionen eller är ersättare för en sådan, det vill säga den person som anses vara den mest centrala företrädaren för den aktuella funktionen. Personen ska vid varje tidpunkt besitta den kompetens och erfarenhet som krävs för verksamhetsområdet samt ha gott anseende och god integritet. Vid utvärdering av lämplighet tas hänsyn till mångfald av kvalifikationer, kunskap och relevant erfarenhet. Om någon av dessa funktioner eller ansvar därinom läggs ut till annan part genomförs lämplighetsprövning av beställaransvarig för den utlagda verksamheten samt ansvarig inom den utlagda verksamheten.

Förutom att styrelsen lämplighetsprövas, sker kompetensprövning (bukettprövning) för att säkerställa styrelsens samlade kompetens och förståelse för marknad, strategi och affärsmodell, riskhanteringssystem och intern styrning och kontroll, finansiell och försäkringsteknisk analys samt regelverk och krav. Bukettprövning av styrelsen utförs årligen, vid bemanningsförändringar eller vid oförutsedda omständigheter som kan påverka efterlevnad av kraven, exempelvis misstanke om brottslighet.

B.3 Riskhanteringssystemet inkl. egen risk- och solvensbedömning

B.3.1 Beskrivning av riskhanteringssystemet

Riskhantering

Bolaget verksamhet är förenad med risktagande som hanteras genom bolagets ändamålsenliga system för riskhantering och regelefterlevnad. Målet med riskhanteringssystemet är att verksamheten bedrivs med ett medvetet risktagande som aldrig äventyrar bolagets långsiktiga lönsamhet och existens. Riskhanteringssystemet stödjer bolaget i att hantera och medvetet styra de risker bolaget utsätts för, så att onödiga risker undviks eller inte på något sätt uppmuntras. Riskhanteringssystemet är en företagsgenomgripande gemensam ansats i vilken samtliga risker beaktas sammantaget och i relation till varandra.

En förutsättning för detta är att riskhanteringssystemet är väl integrerat med den interna styrningen och kontrollen. Detta stödjer riskhanteringssystemet genom att säkerställa att:

- Finansiell och icke finansiell information är tillförlitlig.
- Verksamheten bedrivs med ett medvetet risktagande där risker identifieras och åtgärdas.
- Styrande dokument upprättas och efterlevs.
- Kontrollaktiviteter genomförs och dokumenteras som en integrerad del av verksamheten.
- Rapportering och uppföljning görs som en integrerad del av arbetet på alla nivåer i organisationen.
- Riskhanteringsfunktion finns som rapporterar till VD och bolagets styrelse minst 4 gånger per år.

Viktiga komponenter är även kompetens hos medarbetare samt klara signaler från ledning som uppmuntrar till god intern styrning och kontroll.

Riskstrategi

Bolaget klassificerar och hanterar riskerna efter i vilken grad de är önskvärda i form av önskade, nödvändiga eller icke önskvärda risker. Önskade risker är de risker bolaget medvetet tar i försäkringsaffären och kapitalförvaltningen. Nödvändiga är de risker som inte skapar direkt avkastning, men som inte går att undvika, och icke önskvärda är slutligen de risker som innebär en negativ inverkan på bolagets möjlighet till måluppfyllnad.

Kategoriseringen sammanfattas i en tabell i Kapitel C Riskprofil. Den ger uttryck för bolagets attityd till risker och är förenlig med bolagets övergripande strategi. Genom indelningen kan verksamheten agera för rätt riskexponering och för att maximera värdeskapande utan att riskera insolvens.

Bolagets övergripande risktolerans

För bolaget bestäms den övergripande risktoleransen årligen av styrelsen. Risktoleransen uttrycks som den lägsta nivå vilken bolagets kapitalkvot (kapitalbas i relation till kapitalkrav) aldrig får gå under. Den övergripande risktoleransen beslutades för 2017 till en kapitalkvot om lägst 120 procent.

Riskhanteringsprocessen

Riskhanteringssystemet behandlar samtliga risker i riskkartan inklusive underkategorier och är utformat med utgångspunkt i COSO-ramverket (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission). Med utgångspunkt från ramverket beaktas och hanteras samtliga av ovanstående riskkategorier utifrån åtta steg:

- Intern miljö
- Målformulering
- Händelseidentifiering
- Riskbedömning
- Riskåtgärder
- Kontrollaktiviteter
- Information och kommunikation
- Uppföljning och utvärdering

Genom att analysera riskerna utifrån stegen utvärderas riskernas omfattning samt samspel på individuell och aggregerad nivå och hur respektive riskkategori ska hanteras samt bolagets tolerans mot riskerna.

Fyra centrala funktioner

Styrelsen ansvarar för bolagets riskhantering som helhet och VD ansvarar för riskhanteringen inom den operativa verksamheten enligt styrelsens föreskrifter. Det operativa ansvaret för löpande riskhantering ligger på verksamheten. Verksamheten består av bolagets VD, avdelningschefer och medarbetare. Verksamheten ansvarar för att sätta mål, utforma och följa interna regler, processer och kontroll samt att rapportera resultatet. För att stärka linjeorganisationen finns fyra centrala funktioner inrättade.

Genom att bistå och ge råd vid utformning av interna regler, processer och kontroller, utgör de tre oberoende centrala funktionerna riskhantering, compliance och aktuarie stöd för verksamheten. Dessa tre centrala funktioner ansvarar även för att utvärdera effektivitet och ändamålsenlighet i den operativa verksamheten.

Den fjärde centrala funktionen internrevision, ansvarar för oberoende granskning av bolagets företagsstyrning, riskhantering och interna styrning och kontroll.

För att minska operativa risker i verksamheten tillämpar bolaget dualitetsprincipen. Det innebär att ansvaret i en process fördelas så att ingen enskild individ hanterar aktiviteter som i kombination kan innebära en risk för interna oegentligheter. Dualitet bidrar även till processens tillförlitlighet och effektivitet. Samtliga kritiska processer är analyserade utifrån ett dualitetsperspektiv och vid bristande dualitet vidtas lämpliga åtgärder som justering av processen, införande av nyckelkontroll, förändring av roller och ansvar inom processen.

Riskhanteringsfunktionen

Riskhanteringsfunktionen utgör en central funktion och är organisatoriskt direkt underställd VD. Funktionen är objektiv, står oberoende gentemot bolagets affär och är fri från påverkan från andra funktioner inom bolaget. Funktionens övergripande mål är att ge en allsidig och saklig bild av bolagets risker och analysera utvecklingen av riskerna samt agera rådgivare till VD och styrelse i riskhanteringsfrågor. Funktionens ansvar sammanfattas enligt följande:

- Övergripande stöd för VD och styrelse i att fullgöra sitt ansvar att bedriva verksamheten med god riskhantering genom att förse dessa med analyser och ge råd vid strategiska verksamhetsförändringar såsom bolagsförvärv, större investering eller förändrat tjänsteutbud.
- Övergripande stöd för operativa funktioner med att identifiera, värdera, styra och rapportera risker så att dessa kan fullgöra sitt ansvar att bedriva verksamheten med god riskkontroll.
- Upprätta planer för riskhantering och övervaka bolagets risker, aktiviteter för riskhantering och riskhanteringssystem.
- Övervaka riskerna och analysera utvecklingen av dessa över tid.

Utöver riskrapporten tar ekonomichef och riskhanteringsfunktionen fram en rapport som redogör för resultatet av bolagets ERSA. Denna syftar till att ge styrelse, chefer och medarbetare ökad förståelse för frågor kring kapitalbehov och beredskap för att vid behov reducera risker eller anskaffa nytt kapital.

B.3.2 Information om den egna risk- och solvensbedömningen

Som ett stöd och kontroll av bolagets affärsplaner genomförs varje år en egen risk- och solvensanalys (ERSA, eller egen risk och solvensbedömning). ERSA-processen är indelad i fem huvudsteg:

- Utveckla övergripande förutsättningar
- Genomför basscenario
- Genomför alternativa scenarier och stresstester
- Uppdatera scenarier
- Sammanställ ERSA-rapport

Bolaget använder sig i grunden av de årliga omvärldsscenarier som LFAB tar fram inför varje ERSA-process. Två scenarion tas fram av Chief Financial officer (CFO), Chief Risk Officer (CRO) och Ekonomiska sekretariatet på LFAB, ett basscenario och ett alternativt scenario. Parallellt med att LFAB utvecklar omvärldsscenarierna reviderar bolagets riskhantering och ekonomichef ERSA-processen och dokumenterar eventuella förändringsförslag till styrelsen. Internrevision granskar processen med jämna mellanrum för att säkerställa validitet och utförande.

I bolaget finns en arbetsinstruktion med syfte att beskriva hur de olika aktiviteterna i bolagets ERSA-process ska genomföras och vilket ansvar respektive roll inom bolaget har. Beskrivningen ska ses som ett komplement till den process som finns för bolagets affärsplaneringsprocess där ERSA-processen är en del.

ERSA-processen genomförs minst årligen men om väsentliga förändringar i bolagets riskprofil inträffar ska bolaget utan dröjsmål genomföra en ny analys. Alternativa scenarier, stresstester och omvända stresstester är utvecklade, beslutade och rapporteras. ERSA-arbetet följer den dokumenterade ERSA-process som utvecklats för bolaget.

ERSA:n har bedömt det sammantagna kapitalbehovet, det totala solvenskapitalkravet och bolagets kapitalbehov med hänsyn tagen till bolagets specifika riskprofil, risklimiter och fastställda affärsstrategi.

Uppdatera riskprofil

Som en del i ERSA-processen ska styrelse och ledningsgrupp göra en bedömning om de antaganden som ligger till grund för standardformeln ligger i linje med bolagets riskprofil. Om avvikelserna bedöms vara tillräckligt stora ska ledningsgrupp och styrelse ta beslut om åtgärder för att skapa en större validitet i kapitalkravsberäkningen (exempelvis anpassa bolagets riskprofil med standardformelns antaganden).

Som ett steg i uppdateringen av riskprofilen tas även kvalitativa beskrivningar fram för olika riskkategorier. Riskhantering ser till så att de kvalitativa beskrivningarna dokumenteras. Efter att uppdateringen genomförts utförs beräkningar av basscenarier, alternativscenarier och av styrelsen beslutade stresser på basscenariet. Ekonomichef och riskhantering presenterar resultaten för styrelsen som beslutar om scenarierna ska godkännas eller om det finns behov för förändringar. Resultaten, de bakomliggande antagandena för de alternativa scenarierna och stresstesterna dokumenteras för att senare rapporteras i ERSA-rapporten.

Styrelsen ska inom ramen för aktiviteten utvärdera företagsstyrningssystemet inklusive riskhanteringssystemet genom bland annat bedöma effektiviteten och lämpligheten hos de system, organisationer och kontroller som finns på plats för att hantera och kontrollera risk inom bolaget. Styrelsens bedömning av företagsstyrningssystemet inklusive riskhanteringssystemet dokumenteras sedan i ERSA-rapporten. Styrelsen tar även beslut om att godkänna eller förändra det föreslagna kapitalmålet. Slutligen beslutar styrelsen om ERSA-rapporten ska skickas till Finansinspektionen eller om någonting i rapporten bör förändras.

B.3.3 Förvaltning av den interna modellen

Bolaget använder inte intern modell, beräkning sker utifrån Standardformeln.

B.4 Internkontrollsystem

Ett företags interna styrning och kontroll definieras som en process som utförs på alla nivåer i bolaget så som styrelse, ledning och personal. Styrningen och kontrollen utformas så att man i rimlig mån säkerställer att verksamhetens syfte och mål uppfylls inom följande områden:

- Verksamhetens effektivitet och ändamålsenlighet

- Den finansiella rapporteringens tillförlitlighet
- Efterlevnad av tillämpliga lagar och bestämmelser samt interna regelverk

För att uppnå verksamhetens syfte och mål och säkerställa en god riskhantering och regelefterlevnad, fördelas ansvaret på verksamheten och fyra centrala funktioner enligt beskrivningen i kapitel B.3.1:

- Verksamhetens operativa enheter ska hantera sina risker och se till att följa de regler som gäller för sin verksamhet genom ett väl utvecklat system för egenkontroller och nyckelkontroller, fastställda i särskilda rutiner av VD.
- Funktionerna för riskhantering och compliance ansvarar inför VD att stödja och säkerställa riskhanteringen och regelefterlevnaden.
- Internrevisionen ansvarar inför styrelsen för att granska hela bolagets system för intern styrning och kontroll.

För att säkerställa en god intern styrning och kontroll finns en compliancefunktion i bolaget.

Incidentrapportering

Medarbetare i bolaget ska rapportera och dokumentera alla inträffade incidenter. Syftet är dels att säkerställa att incidenter hanteras när de inträffar men även att samla kunskap om verksamhetens operativa risker och avhjälpa strukturella fel i processer och rutiner. Händelsetyper som kan vara föremål för incidentrapportering finns definierade i bolagets riktlinje för incidentrapportering. Incidenterna ska rapporteras i bolagets incidentrapporteringssystem, direkt efter att de inträffat, till angiven mottagare och riskhanteringsfunktionen.

Allvarligare incidenter av väsentlig betydelse rapporteras vidare av riskhanteringsfunktionen direkt till VD och styrelse. Riskhanteringsfunktionen rapporterar även årligen en sammanfattande rapport till VD och styrelse.

Compliancefunktionen

Compliancefunktionen är organisatoriskt direkt underställd VD och har, så långt det är möjligt, en självständig ställning gentemot den direkt affärsdrivande verksamheten. Funktionens övergripande mål är att säkerställa att affärsverksamheten bedrivs i enlighet med externa och interna regelverk. Funktionens ansvar sammanfattas enligt följande:

- Framtagande och kvalitetssäkring av interna regler.
- Rådgivning och stöd till styrelse och affärsverksamheten samt övriga centrala funktioner i compliance-relaterade frågor.
- Analys genom att identifiera, dokumentera och värdera compliancerisker som kan uppstå i daglig verksamhet eller vid utveckling av produkter, förändring av verksamheten, processer eller kundrelationer.
- Utbilda styrelse, ledning och medarbetare i compliance-relaterade frågor såsom lagar, förordningar och myndighetsriktlinjer.
- Bevakning av den löpande affärsverksamheten genom granskningar och uppföljning av fastställda rutiner samt identifiering och hantering av eventuella intressekonflikter.
- Löpande rapportering om regelefterlevnad i verksamheten.
- Utformning och genomförande av företagsövergripande kontroller i syfte att säkerställa att företagsstyrningssystem och dess beståndsdelar existerar, är kompletta och efterlevs inom organisationen.

Compliancefunktionen rapporterar till VD minst fyra gånger per kalenderår avseende pågående och kommande aktiviteter enligt årlig plan, iakttagelser och rekommendationer, omvärldsbevakning kring regelverk samt praxisbeslut och bedömning av compliancerisker. Om allvarigare brister upptäcks tas de direkt upp med VD.

Compliancefunktionen tar två gånger per år fram en rapport till Risk- och revisionsutskottet (utgörs av styrelsen i sin helhet). Rapporten omfattar bland annat omvärldsbevakning, information om allvarigare brister i regelefterlevnad, utvärdering av regelefterlevnaden utifrån de rekommendationer som compliance utgett, en samlad bild över företagsövergripande kontroller samt status över bolagets beslutade interna regler.

B.5 Internrevisionsfunktion

Styrelsen i bolaget har inrättat en funktion för oberoende granskning, internrevisionsfunktionen. Internrevision följer gällande lagar och regler som reglerar bolagets verksamhet. Internrevision följer även god internrevisorsed enligt internationellt ramverk för internrevision (IPPF) från Institute of Internal Auditors (IIA).

Internrevision är en objektiv och oberoende funktion inom organisationen som granskar och utvärderar ändamålsenlighet i företagsstyrningssystemet och den interna styrningen och kontrollen, med uppgift att tillföra värde och förbättra verksamheten. Funktionen hjälper därmed organisationen att nå sina mål genom att systematiskt och strukturerat värdera och öka effektiviteten i riskhantering, styrning och kontroll samt ledningsprocesser.

Internrevision kan, efter styrelsens beslut, även genomföra rådgivningstjänster för bolaget om dessa inte påverkar internrevisions oberoende eller objektivitet.

Styrelsen har utsett ansvarig internrevisor. Internrevisionen är organisatoriskt direkt underställd styrelsen. Riktlinjen för internrevisionsfunktionen har beslutats av styrelsen och säkerställer oberoendet och objektiviteteten från den verksamhet man granskar. Funktionen rapporterar direkt till styrelsen.

Under 2017 var internrevisionsfunktionen genom uppdragsavtal utlagd till LFAB. För att inte äventyra oberoendet gentemot verksamheten, har styrelseledamot utsetts som beställaransvarig för funktionen. Med detta ansvar följer uppföljning av internrevisionsfunktionens åtaganden. Syftet är att säkerställa att funktionen följer gällande lagar, regler och bolagets egna beslutade styrdokument.

De aktiviteter som ingår i internrevisionsfunktionens uppdrag är bland annat att:

- Granska och regelbundet utvärdera hur lämpligt, ändamålsenligt och effektivt systemet för intern styrning och kontroll fungerar samt andra aspekter av företagsstyrningssystemet, som till exempel kvaliteten på arbetet som utförs inom bolagets övriga centrala funktioner.
- Granska och regelbundet utvärdera bolagets riskhantering utifrån den beslutade riskstrategin och riskkaptiten.
- Granska och regelbundet utvärdera om bolagets organisation, styrningsprocesser, IT-system, modeller och rutiner är ändamålsenliga och effektiva.
- Granska och regelbundet utvärdera om verksamheten drivs i enlighet med interna regler såsom interna strategier, styrande dokument, processer och rapporteringsrutiner.
- Granska och utvärdera om bolagets interna regler är lämpliga och förenliga med lagar, förordningar och andra regler.

- Lämna rekommendationer till ansvariga i verksamheten, baserade på internrevisions iakttagelser.

Internrevisionsfunktionens rapporter av granskade områden lämnas två gånger till Risk- och revisionsutskottet. Rapporter där den övergripande bedömningen visar ett större utvecklingsbehov eller är otillfredsställande samt rapporter som innehåller kritiska rekommendationer, oavsett övergripande bedömning, rapporteras löpande till styrelsen. Styrelsen och/eller Risk- och revisionsutskottet bestämmer vilka åtgärder som ska genomföras med hänsyn till resultat och rekommendationer samt säkerställer att åtgärderna genomförs.

Internrevisionsfunktionen sammanställer och rapporterar observationer i en årsrapport till styrelsen. Rapporten utgår ifrån fastställd plan och innehåller exempelvis:

- Identifierade väsentliga eller betydande brister gällande ändamålsenligheten och lämpligheten i systemet för intern styrning och kontroll.
- Identifierade väsentliga eller betydande brister gällande efterlevnad av styrande dokument, processer och rutiner.
- Rekommendationer om hur bristerna bör åtgärdas samt specifikt adressera aktuell status för tidigare avlämnade rekommendationer.

Internrevision ansvarar för att det finns en process för att följa upp om verksamheten åtgärdat lämnade rekommendationer.

Under 2017 påbörjades en process för att framöver tillikaanställa internrevisionsfunktionen på bolaget och inte längre ha funktionen som utlagd verksamhet. Från den 1 januari 2018 har ansvar för internrevisionsfunktionen tillikaanställts hos bolaget.

B.6 Aktuariefunktion

Under 2017 var funktionen genom uppdragsavtal utlagd till LFAB. LFAB har utfört samtliga de uppgifter som ankommer på funktionen. Uppdraget har utförts i enlighet med vid var tid gällande riktlinjer, framförallt Riktlinje för aktuariefunktionen och Försäkringstekniska riktlinjer.

Den som ansvarar för uppdraget på LFAB ska uppfylla de villkor som uppställs på en person som ansvarar för aktuariefunktionen i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse (FFFS 2015:8) avseende språkkunskaper, utbildning och erfarenhet. Det yttersta ansvaret för Länsförsäkringsbolagets aktuariefunktion övergår inte på LFAB i och med att uppdraget läggs ut, utan kvarstår hos länsförsäkringsbolaget. Den person hos länsförsäkringsbolaget som ansvarar för funktionen ska anmälas till Finansinspektionen och ska ha tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att kontrollera LFAB:s utförande av tjänsten och dess resultat.

Under 2017 påbörjades en process för att framöver tillikaanställa aktuariefunktionen på bolaget och inte längre ha funktionen som utlagd verksamhet. Från den 1 januari 2018 har aktuarie tillikaanställts hos bolaget.

B.7 Uppdragsavtal

Bolaget kan uppdra åt annan att utföra ett visst arbete och vissa funktioner som ingår i bolagets försäkringsrörelse. Uppdrag kan ges till ett annat bolag inom federationen eller till ett externt företag. Oavsett vem som utför uppdraget ansvarar bolaget för den utlagda verksamheten och ska övervaka att leverantören uppfyller sina åtaganden. Bolaget har fastställt Riktlinje för utlagd verksamhet (Outsourcing) om reglerar hur utlagd verksamhet ska genomföras och hanteras. Av riktlinjen framgår:

- Vilken verksamhet som inte får läggas ut
- Krav på beställarkompetens
- Krav på lämplighetsprövning
- Krav på avtalsinnehåll
- Krav på styrning, uppföljning, rapportering och efterlevnad
- Beslutsordning samt hur utvärdering av leverantör ska göras

Styrelsen ska fastställa vilken typ av verksamhet som är lämplig att uppdra åt annan att utföra. Bedömningen görs med utgångspunkt från verksamhetens betydelse för bolaget och de risker som är förenade med uppdraget med hänsyn till bolagets totala outsourcing och riktlinjer. Omfattningen och lämpligheten av outsourcingen rapporteras till och ska årligen utvärderas av styrelsen.

B.8 Övrig information

Bolaget har under 2017 fattat beslut att tilldela mer personella resurser till riskhanteringsfunktionen och compliancefunktionen vilket gäller från och med början av 2018.

C. Riskprofil

Att bedriva affärsverksamhet innebär ett risktagande, varför kunskaper om risker är en kärnkompetens inom försäkringsverksamhet. En alltmer utvecklad och lätttrölig finansiell marknad samt mer detaljerade offentliga regelverk ställer ständigt ökade krav på finansiella företag och inte minst på företagens riskhantering. Bolagets arbete med styrning, hantering och kontroll av affärsverksamhetens risker är därför viktigt för styrelse, ledning och verksamhet.

Risker utgör en väsentlig del av bolagets verksamhetsmiljö och affärsaktiviteter. För att hantera riskerna finns tydligt definierade strategier och ansvarsområden tillsammans med ett starkt engagemang för riskhanteringsprocessen.

Följande karakteriserar bolagets risktagande:

- Bedriver egen tillståndspliktig verksamhet inom skadeförsäkring.
- Bedriver förmedlad affär åt Länsförsäkringar Fondliv, Länsförsäkringar Liv, Agria samt Länsförsäkringar Bank.
- Verksamheten riktar sig såväl mot privatpersoner som mot företag.
- De risker som tas inom skadeförsäkring återförsäkras i relativt hög utsträckning.
- Återförsäkringslösningar hanteras av LFAB.

- Marknadsrisken är en betydande del av den totala risken. Bolaget tillämpar en försiktig placeringsstrategi och därmed är risktagandet ändå begränsat. En stor del av aktierisken och koncentrationsrisken består av LFAB-aktier vilket är att betrakta som en strategisk placering.
- Verksamheten bedrivs i Sverige.

Riskstrategin är en integrerad del i bolagets verksamhetsstyrning vilken, givet bolagets affärsstrategi, syftar till att styra bolagets risktagande så att en bra avvägning mellan risktagande och förutsättningar för avkastning uppnås. Risktagande ska inte nödvändigtvis minimeras men vara befogat utifrån förväntad avkastning. Riskstrategin uppdateras årligen som en del av bolagets strategi- och affärsplaneringsarbete och baseras bland annat på erfarenheter och lärdomar från bolagets egen risk och solvensanalys (ERSA).

Huvuduppgiften för bolaget är att uppfylla uppsatta strategiska mål vilka är förenade med risktagande. Bolagets verksamhet innebär också exponering mot risker som varken kan undvikas eller ska minimeras. Däremot ska riskerna styras medvetet och bolaget ska sträva efter att inga onödiga risker tas eller på något sätt uppmuntras. Tydliga interna system för bevakning av riskrelaterade händelser samt en intern miljö och en riktlinje för ersättningar som främjar riskmedvetenhet bidrar till rätt nivå av risktagande.

Organisationen ska ha processer, för att säkerställa att risk beaktas vid beslut om:

- Vilka produkter och tjänster som ska erbjudas
- Vilka kundgrupper bolaget riktar sig till
- Vilka instrumenttyper och produkter som tillgångar placeras i
- Förändringar i processer, organisationsstruktur och hur bolaget arbetar och samverkar

Riskkartan nedan illustrerar riskkategorierna kopplat till bolagets försäkringsverksamhet.

Skadeförsäkringsrisk	Marknadsrisk	Motpartsrisk	Livförsäkringsrisk
Premierisk Reservrisk Katastrofrisk	Ränterisk Aktiekursrisk Fastighetsrisk Spreadrisk Valutarisk Koncentrationsrisk i placeringstillgångar	Motpartsrisk utom placerings-tillgångarna Motpartrisk inom placerings-tillgångarna Annan motpartsrisk	Dödsfallsrisk Livfallsrisk Invaliditets- och sjukrisk Driftskostnads-risk Annulationsrisk Katastrofrisk Omprövningsrisk
Operativ risk	Likviditetsrisk inkl. finansieringsrisk	Affärsrisk	Övriga risker
Interna oegentligheter Extern brottslighet Anställnings-förhållanden och arbetsmiljö Affärsförhållanden Skada på fysiska tillgångar Avbrott och störning i verksamhet och system Transaktions-hantering och processtyrning		Strategisk risk intjäningsrisk Ryktessrisk	

Tabell riskkategorier

Bolagets risker delas, utöver ovanstående kategorier, sedan in efter huruvida de är eftertraktade i form av *önskade*, *nödvändiga* eller *icke önskvärda* risker. Indelningen ger uttryck för bolagets attityd till dess risker och är samstämmig med bolagets övergripande strategi.

Önskvärda risker är de risker bolaget är villigt att exponera sig för med syfte att uppnå bolagets strategiska mål. Dessa ska dock hållas på en medveten och kontrollerad nivå så att bolaget maximerar värdeskapandet utan att riskera insolvens eller bristande möjlighet att uppfylla åtaganden till försäkringstagarna. Aktsamhetsprincipen ska tillämpas.

Nödvändiga risker är de risker som inte bidrar direkt till bolagets avkastning, men som är nödvändiga för att bedriva verksamheten. Dessa ska i möjlig mån begränsas.

Icke önskvärda risker är risker vars negativa påverkan på bolagets möjligheter till måluppfyllnad överskrider riskens potentiella värdeskapande. Dessa ska reduceras och om möjligt elimineras.

Önskvärda risker	Hålls måttlig genom
Försäkringsrisker inom skade-, sjuk- och livförsäkringsrisker inkl. katastrofrisk	Beslut om åtagande ska följa affärsstrategi och bolagets regelverk. Återförsäkringsskydd används för att begränsa risktagandet i vissa affärer
Marknadsrisk, såsom aktie-, ränte-, spread- och fastighetsrisk, relaterat till kapitalförvaltningen i syfte att skapa meravkastning	Beslut om placeringar ska följa affärsstrategi och bolagets regelverk. Aktsamhetsprincipen ska tillämpas
Nödvändiga risker	Begränsas genom
Marknadsrisk i form av valutarisk	Gällande valutarisk inom placeringstillgångar begränsas densamma genom placeringsbegränsningar i placeringsriktlinje
Marknadsrisk i form av ränterisk som uppstår då försäkringstekniska avsättningar (FTA) diskonteras	Eftersträvan matchning av durationen hos placeringstillgångarna och försäkringstekniska skulder
Motpartsrisk kopplat till återförsäkringsavtal	Diversifiering genom gruppens gemensamma återförsäkringsprogram samt val av motpart utifrån rating
Koncentrationsrisk i försäkringsportfölj och placeringstillgångar	Eftersträva diversifiering i försäkringsaffären och placeringstillgångarna
Affärsrisk i form av strategisk risk och intjäningsrisk	Väl underbyggda strategiska beslut baserade på omvärldsbevakning samt löpande uppföljning av affären
Likviditetsrisk i form av att egna åtaganden inte går att fullfölja på grund av brist på likvida medel eller fullgöras endast genom upplåning som innebär högre kostnad	Efterlevnad av bolagets principer om likviditetshantering
Motpartsrisk kopplat till finansiella derivat	Aktsamhetsprincipen ska tillämpas
Icke önskvärda risker	Reduceras/elimineras genom
Affärsrisk i form av ryktesrisk genom förlorad tilltro till bolagets verksamhet och/eller produkter	Interna strukturer och processer för att hantera händelser som kan leda till försämrat varumärke och minskad tillit
Operativa risker (mer omfattande) i form av bristande regelefterlevnad, fel i finansiell rapportering, intern brottslighet etc	Interna regelverk, processer, rutiner och arbetsbeskrivningar som ska efterföljas

Tabell riskstrategi

Bolaget har på en övergripande nivå bestämt en risktolerans som uttrycks som en lägsta nivå på kvoten mellan kapitalbas och kapitalkrav (benämns kapitalkvot). För bolaget bestäms den övergripande risktoleransen samt kapitalmålet årligen av styrelsen. Risktoleransen uttrycks som kapitalkvot i bolaget och beräknas kvartalsvis eller vid behov enligt nedan.

Kapitalmålet syfte är att spegla bolagets kapitalbehov samt säkerställa att bolaget har tillräckligt med kapital för att kunna möta ett negativt scenario (exempelvis fallande tillgångspriser och/eller en negativ utveckling av bolagets affär) utan att riskera att understiga beslutad risktolerans.

Bolaget ser kapitalkvotslimiterna som en restriktion som ska beaktas i syfte att säkerställa att bolaget vid alla tidpunkter klarar lagkravet om minst 100%. De nivåer som är beslutade enligt nedan innebär att bolaget vid varje placeringsbeslut kan simulera maximal stress enligt ERSA och låta utfallet styra placeringsbeslutet, d v s att genomföra placeringen med förvisning om att placeringsportföljen inte behöver omstruktureras vid eventuell finansiell kris med risk för att realisera förluster på ett oönskat sätt. Däremot har bolaget möjlighet att omstrukturera kapitalet på det som anses mest lämpligt, men då utan realisationskrav på grund av nyckeltal.

Om bolagets kapitalkvot däremot skulle understiga toleranslimit, ska åtgärder utformas och implementeras. På en övergripande nivå ska följande två alternativ övervägas:

1. Förändra bolagets risktagande och därmed även dess kapitalkrav och kapitalbehov

2. Förändra storleken på och/eller sammansättningen av bolagets kapitalbas så att denna uppfyller bolagets kapitalbehov

Vid en kapitalkvot som understiger 120% ska följande aktiviteter initieras:

- Kapitalkvoten beräknas månadsvis
- Placeringarna stäms av mot normalportföljen månadsvis
- Styrelsen informeras månadsvis om kapitalkvot, konsolidering och resultat

Vid en kapitalkvot som understiger 110% ska följande aktiviteter initieras:

- Aktuell försäkringsrisk i förhållande till kapitalstrukturen utvärderas
- Befintlig normalportfölj analyseras och behov av ny normalportfölj bedöms
- Befintlig verksamhet analyseras och behov av verksamhetsförändringar bedöms, till exempel premiehöjningar eller kostnadsbesparingar

Bolagets finansutskott träffas och värderar behov av beslut på lednings- och styrelsenivå med anledning av kapitalkvoten.

Riskexponering

I nedanstående diagram beskrivs bolagets riskexponering per 31 december 2017 jämfört med föregående år uttryckt i kapitalkrav.

Solvenskapitalkrav (SCR) i tkr	2017	2016
Primär solvenskapitalkrav (BSCR)	481 558	457 235
Justeringsbelopp för förlusttäckningskapacitet	-109 942	-104 422
Operativ risk	18 177	17 409
Summa SCR	389 793	370 223

Primär solvenskapitalkrav (BSCR) i tkr	2017	2016
Marknadsrisk	412 498	348 934
Motpartsrisk	18 854	91 324
Livförsäkringsrisk	6 536	6 482
Sjukförsäkringsrisk	11 148	8 515
Skadeförsäkringsrisk	144 645	145 051
Immateriell risk	0	0
Diversifiering	-112 123	-143 070
Summa BSCR	481 558	457 235

Tabell Kapitalkrav per 31 december 2017 jämfört med föregående år

C.1 Teckningsrisk

Bolagets teckningsrisk består av skadeförsäkringsrisk och livförsäkringsrisk där den huvudsakliga risken är skadeförsäkringsrisk. Den består av premierisk, reservrisk och katastrofrisk.

Premierisk utgör risken för förluster till följd av att det kommande årets skador blir större än förväntat. Reservrisk är risken för förluster på grund av negativt utfall vid avveckling av

avsättningarna för oreglerade skador. Katastrofrisk är risken för förluster till följd av att extrema väderförhållanden, naturkatastrofer, epidemier eller katastrofer orsakade av mänskliga aktiviteter leder till mycket stora skadebetalningar.

C.1.1 Riskexponering teckningsrisk

Bolaget är exponerat mot ovanstående risker inom de affärgrenar som framgår av tabell nedan. När det gäller mottagen återförsäkring är bolaget i första hand exponerat mot risker i de för länsförsäkringsgruppen gemensamma återförsäkringspoolerna, där riskerna är av samma natur som bolagets direktförsäkringsrisker. Bolaget är genom det interna riskutbytet exponerat för katastrofskador som inträffar i de övriga länsbolagen, samtidigt minskar detta den egna katastrofrisken. Livförsäkringsrisken i bolaget består av den livfallsrisk (långlevnadsrisk) som uppstår i de skadelivräntor som är kopplade till trafikaffären och utgör en begränsad andel av bolagets risker.

Tabellen nedan visar bolagets exponering för skadeförsäkringsrisk, fördelat på premie- och reservrisk. Bolaget är därutöver exponerat för livförsäkringsrisk i form av skadelivräntor. Bästa skattning av livförsäkringsavsättningen för 2017 är 110 819 (112 101) tkr

Affärgrenar (LOB)	Voymmått premierisk i tkr (premieintäkter för 12 månader)	Volymmått reservrisk i tkr (Bästa skattning av ersättningsreserv)
	2017	
Sjukdom och olycksfall	7 423	19 007
Trafik	35 798	64 787
Övrig motor	105 797	13 795
Egendom (hem och villa, företag och fastighet)	205 014	89 823
Icke-proportionell sjukåterförsäkring	981	3 774
Icke-proportionell trafikåterförsäkring	9 844	82 850
Icke-proportionell egendomsåterförsäkring	16 935	23 112
Totalt 2017	381 791	297 148
2016		
Sjukdom och olycksfall	5 919	13 237
Trafik	35 091	60 914
Övrig motor	93 323	11 956
Egendom (hem och villa, företag och fastighet)	186 875	89 565
Icke-proportionell sjukåterförsäkring	866	3 556
Icke-proportionell trafikåterförsäkring	8 140	78 101
Icke-proportionell egendomsåterförsäkring	17 789	19 689
Totalt 2016	348 002	277 018

Tabell Riskexponering i termer av volymmått för riskberäkning, per försäkringsgren per 31 december 2017 jämfört med föregående år

Premierisken för egendom utgör cirka 58 (59) procent av totala premierisken och trafikförsäkring cirka 12 (12) procent. Ersättningsrisken för trafikaffären, direkt och återförsäkring, utgör cirka 50 (50) procent av totala reservrisken.

Väsentliga förändringar under perioden

Premieinkomsten för Företag och Fastighet har ökat med 10 735 tkr, Motorfordon har ökat med 9 854 tkr och Hem, Villa och fritidshus har ökat med 9 633 tkr och. Totalt har premieinkomsten för direkt affär ökat med 35 138 tkr.

Samtidigt har bolagets försäkringstekniska avsättningar för direkt affär ökat med 32 755 tkr.

C.1.2 Riskkoncentration tekningsrisk

För att säkerställa att bolaget och i förlängningen hela länsförsäkringsgruppen köper rätt mängd återförsäkring ska Estimated Maximum Loss (EML) bedömas för större försäkringsåtaganden, avseende försäkringsrisker såsom kumulrisker. I nedanstående tabell visas bolagets största åtaganden.

Försäkringsobjekt	Försäkringsbelopp (tkr)	Total EML (tkr)
Objekt 1	1 522 887	1 108 539
Objekt 2	718 478	627 910
Objekt 3	502 696	485 696
Objekt 4	513 134	471 252
Objekt 5	910 164	455 780
Objekt 6	389 245	377 689
Objekt 7	250 834	298 393
Objekt 8	795 713	290 466
Objekt 9	342 107	252 883
Objekt 10	363 383	248 347

Tabell Riskkoncentrationer per 1 september 2017

Bolaget har i uppdrag att tillhandahålla företags- och privatkunder försäkringslösningar på lokal marknad, vilket således innebär en viss form av geografisk koncentration. I den uppföljning av försäkringsbeståndet som sker finns inte några indikationer på att bolaget exponeras mot betydande riskkoncentrationer avseende exempelvis branscher. Koncentrationsrisker till enskilda kunder och risker hanteras genom deltagandet i Länsförsäkringsbolagens återförsäkringslösning.

C.1.3 Riskreduceringstekniker tekningsrisk

Återförsäkring sker via deltagande i återförsäkringsprogram inom länsförsäkringsgruppen inom kapaciteten för respektive sektion/pool. Bolagets återförsäkringsskydd tecknas enligt konsortialavtal mellan länsförsäkringsbolagen med LFAB genom dess helägda dotterbolag Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag (publ). Återförsäkringsprogrammen ger automatiskt skydd över valda självbehåll upp till kapacitetsbeloppen. För EML över kapaciteten sker avtäckning genom fakultativ återförsäkring vilket innebär att specifika risker som faller utanför kapaciteten återförsäkras separat.

C.1.4 Riskkänslighet tekningsrisk

En känslighetsanalys har genomförts genom att mäta effekten på resultatet och det egna kapitalet av rimligt sannolika förändringar i några centrala antaganden.

Känslighetsanalys, teckningsrisk (tkr)	Resultateffekt före skatt	Inverkan på eget kapital
1 procents förändring i skadekostnader	2 991	1 750
1 procents förändring i premienivån	4 293	2 511
1 procents förändring i totalkostnadsprocent	3 780	2 211
1 procents förändring i premier för avgiven återförsäkring	373	218

Tabell Känslighetsanalyser för resultat 2017

Inom ramen för den årliga ERSA-processen, som beskrivs mer utförligt i avsnitt 3.2. *Egen risk- och solvensanalys (ERSA)*, utförs stresstester. Stresstesterna visar känsligheten för avgränsade extrema utfall av enskilda parametrar. Rapportering av tillvägagångssätt och resultat av den kompletta ERSA-processen sker internt och till Finansinspektionen.

Bolaget har genomfört två stresstester som simulerar en ökad skadekostnad:

- Stresstest 4 försämrade intjänings: I stressen ökar skadekostnaderna i förhållande till premieintäkterna till 90% för åren 2017-2020 vilket över tidshorisonten ger en aggregerad ökad skadekostnad
- Stresstest 5 kombinationsstress: I stressen ökar skadekostnaderna i förhållande till premieintäkterna till 90% för åren 2017-2020 samtidigt som en börskrasch inträffar år 2017

ERSA-Stresstest	Effekt på kapital- basen år 2020 (tkr)
Stresstest 1 Börskrasch	-410 233

Tabell Stresstest teckningsrisk, visar effekt på kapitalbas i jämförelse med basscenariot

C.2 Marknadsrisk

Marknadsrisk är risken för förluster till följd av ändringar, i nivå eller volatilitet, av räntor, priser på finansiella tillgångar och valutakurser. Bolagets kapitalförvaltning innebär exponering mot olika typer av marknadsrisk. I följande avsnitt beskrivs bolagets riskexponeringar, styrning och kontroll av risker samt väsentliga händelser som påverkat bolagets riskprofil under 2017.

C.2.1 Riskexponering marknadsrisk

Det övergripande målet för bolagets kapitalförvaltning är att säkerställa att bolagets åtagande gentemot försäkringstagarna alltid kan fullföljas. Förvaltningen ska eftersträva en stabil avkastning över tid. Bolaget har inget uttalat kapitalavkastningskrav. Placeringsstillgångarnas ingående värde för året i kombination med bedömda avkastningstal ger en budget som återspeglar den bedömda prestandan utifrån bolagets bedömning av risk och marknadstro.

Bolaget har beslutat att dela in placeringstillgångarna i två delar. En placeringsportfölj samt en portfölj med övriga tillgångar.

För placeringsportföljen så definierar normalportföljen bolagets strategiska allokering. Normalportföljen ger kapitalförvaltningen ett yttre ramverk för sitt arbete samt säkerställer en god allokering och diversifiering i placeringstillgångarna.

Den andra delen, portföljen för övriga tillgångar, består av placeringstillgångar bolaget innehar även av andra skäl än avkastningsskäl. Innehavet i Humlegården är att betrakta som en strategisk placering, men är trots det avsiktligt placerad i placeringsportföljen i syfte att få en bättre överblick av bolagets totala exponering i fastighetsrelaterade tillgångar.

Övergripande definition av riskkategori med underkategorier

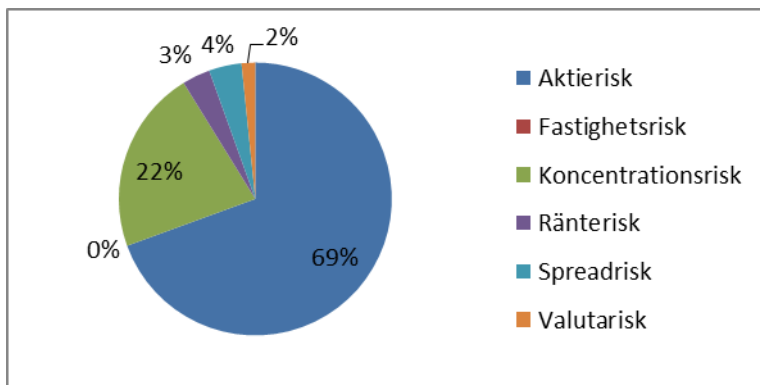
Med marknadsrisk avses risken för förluster på grund av värdenedgångar i placeringstillgångarna och på grund av att försäkringstekniska avsättningar ökar i värde om de räntor som används för diskontering sjunker.

Marknadsrisker delas in och definieras enligt följande:

Kategori/underkategori	Definition
Marknadsrisk	Risken för förluster till följd av ändringar, i nivå eller volatilitet, av räntor, priser på finansiella tillgångar och valutakurser
- Ränterisk	Risken för förluster till följd av ändring i marknadsräntornas nivå eller volatilitet
- Aktierisk	Risken för förluster till följd av ändringar, i nivå eller volatilitet, av aktiekurser och priser på alternativa tillgångar
- Fastighetsrisk	Risken för förluster till följd av ändring i priset på fastigheter
- Spreadrisk	Risken för förluster till följd av ändring i differensen mellan marknadsräntor på obligationer med kreditrisk och statspappersräntor
- Valutarisk	Risken för förluster till följd av ändring i valutakurser
- Koncentrationsrisk	Risken för förluster till följd av att placeringstillgångar inte är väl diversifierade
Motpartsrisk i finansiella derivat	Risken för att förluster till följd av att motparter i finansiella derivat inte fullgör sina åtaganden och att eventuella säkerheter inte täcker fordran.

Tabell definition av riskkategorierna Marknadsrisk och Motpartsrisk i finansiella derivat

Bolagets fördelning av marknadsrisk per 2017-12-31.

Tabell fördelning av marknadsrisk exklusive diversifieringseffekter

Risiktolerans marknadsrisk

Den övergripande risiktoleransen för marknadsrisker motsvarar kapitalförvaltningens mål att eftersträva en jämn och stabil avkastning över tid, d v s att avkastningen inte ska fluktuera i för hög utsträckning över tid.

Beslut om placeringstillgångarnas sammansättning, och därmed även nivån på bolagets marknadsrisker, utgör centrala beslut i bolagets affärsverksamhet. Genom att fastställa Policy för kapitalförvaltningen och Placeringsriktlinjer fattar bolagets styrelse beslut om risiktoleransnivåerna för marknadsriskerna.

Normalportföljen utgör bolagets strategiska allokering och dess sammansättning ska säkerställa en väl diversifierad tillgångsportfölj, att aktsamhet i kapitalförvaltningen uppnås samt att åtagandena mot försäkringstagarna alltid kan fullföljas. Normalportföljens sammansättning beskrivs i placeringsriktlinjerna.

När normalportföljen och dess avvikelseintervall fastställs måste den övergripande risiktoleransen, d v s kapitalkvotens toleransnivå 120% beaktas.

Kvalitativ beskrivning av marknadsrisker med underkategorier

Riskerna i placeringsportföljen övervakas kontinuerligt och hanteras genom överväganden om vilka placeringar som ger bäst avvägning mellan möjligheter till avkastning och risk. Vidare genomförs regelbundna stresstester och scenarioanalyser för att analysera effekterna på bland annat kapitalet och nyckeltal

VD beslutar om allokering inom ramen för normalportföljens avvikelseintervall och är ansvarig för att aktuell risknivå i kapitalförvaltningen är inom ramen för den av styrelsen beslutade risknivån.

Förutom beskrivna riskreducerande åtgärder per riskkategori har bolaget begränsningar avseende handel med derivat. När derivatinstrument används i förvaltningen är syftet antingen att reducera risker eller öka avkastningen i den ordinarie kapitalförvaltningen. För handel med derivat finns begränsningsreglering i bolagets placeringsriktlinjer.

Ränterisk

Kvalitativ beskrivning av ränterisk

Med ränterisk avses risken för förluster till följd av ändring i marknadsräntornas nivå eller volatilitet. Räntebärande placeringar till bunden ränta sjunker i marknadsvärde när räntorna stiger vilket innebär en kostnad för bolaget. Ränteriskens storlek beror på tillgångarnas duration, ju längre löptid desto högre blir ränterisken och desto högre blir följaktligen kostnaden när räntan stiger. Det finns även en ränterisk på skuldsidan, men i motsats till räntebärande tillgångar så uppstår kostnaden för bolaget när räntorna sjunker eftersom skulden då ökar.

Bolaget har dels ränterisk i sin tillgångsportfölj och dels i den skuld som bolaget har gentemot sina försäkringstagare. Det är därför viktigt att inte bara fokusera på risken i tillgångsportföljen utan risken måste mätas för den totala portföljen av skulder och tillgångar. Enligt Solvens II diskonteras hela den försäkringstekniska skulden och full resultateffekt erhålls. Enligt gällande redovisningsregler diskonterar dock bolaget endast en del av avsättningarna vilket innebär att resultateffekten på skuldsidan blir begränsad vid ränterörelser.

Hantering av ränterisk

I Placeringsriktlinjerna framgår hur bolagets försäkringstekniska avsättningar ska täckas. Ränterisken hanteras genom normalportföljens sammansättning av räntebärande tillgångsslag. Durationen på skuldsidan beaktas genom stresstester som görs av både placeringstillgångarna och sakförsäkringsresultatet.

Aktierisk

Kvalitativ beskrivning av aktierisk

Med aktierisk avses risken för förluster till följd av ändringar, i nivå eller volatilitet, av aktiekurser och priser på alternativa tillgångar.

Hantering av aktierisk

Genom att en stor andel av skulden (FTA) måste täckas med räntebärande tillgångar begränsas hur stor andel aktierelaterade tillgångar normalportföljen tillåts att ha. Följaktligen begränsas då även aktierisken. I och med det relativt stora innehavet i LFAB är investeringar i övriga onoterade aktier starkt begränsat. Tillåtna innehav i onoterade aktier beskrivs i Placeringsriktlinjerna.

Bolaget har aktierisk i de aktierelaterade tillgångarna och LFAB enligt normalportföljens uppdelning i tillgångsslag. Normalportföljen framgår av Placeringsriktlinjerna.

Vidare begränsar bolaget aktierisken genom att ha en god diversifiering bland de aktierelaterade tillgångarna avseende geografisk marknad genom uppsatta limiter per geografisk region.

Fastighetsrisk

Kvalitativ beskrivning av fastighetsrisk

Med fastighetsrisk avses risken för förluster till följd av ändring i priset på fastigheter.

Hantering av fastighetsrisk

Bolaget äger fastigheter indirekt genom en ägarandel i ett av federationen samägt fastighetsbolag, Humlegården. Innehavet i Humlegården ägs via bolagets helägda dotterbolag, Länsförsäkringar Norrbotten Holding AB. Då avkastning och risk för Humlegården motsvarar avkastning och risk för fastighetstillgångar har bolaget valt att klassa innehavet som en fastighetsrelaterad tillgång i bolagets normalportfölj och uppföljning av densamma.

Fastighetsrisken begränsas genom att andelen fastighetsrelaterade tillgångar i normalportföljen har en maxgräns.

Regulatoriskt i standardformeln och beräkning av risk belastas Länsförsäkringar Norrbotten Holding AB med kapitalkrav för aktierisk istället för att genomlysas. Bolaget följer upp och beaktar både bolagets klassning samt det regulatoriska kapitalkravet för Länsförsäkringar Norrbotten Holding AB och Humlegården.

Spreadrisk

Kvalitativ beskrivning av spreadrisk

Med spreadrisk avses risken för förluster till följd av ändring i differensen mellan marknadsräntor på obligationer med kreditrisk och statspappersräntor.

Hantering av spreadrisk

Spreadrisken hanteras genom normalportföljens sammansättning av räntebärande tillgångar.

Valutarisk

Kvalitativ beskrivning av valutarisk

Med valutarisk avses risken för förluster till följd av ändring i valutakurser.

Hantering av valutarisk

Bolagets åtaganden gentemot försäkringstagarna är uteslutande i svenska kronor..

Valutarisk är därför endast tillåten i den utländska aktieportföljen samt i undantagsfall i ränteplaceringar där valutasäkring ej är möjlig. Valutasäkring för att minska valutarisken är tillåten. Det finns en maxgräns för hur mycket av de totala placeringstillgångarna får vara placerade i annan valuta än svenska kronor vilken framgår av Placeringsriktlinjerna.

Koncentrationsrisk

Kvalitativ beskrivning av koncentrationsrisk

Koncentrationsrisk är risken för förluster till följd av att placeringstillgångar inte är väl diversifierade.

Hantering av koncentrationsrisk

Bolagets strävan är att ha en väldiversifierad placeringsportfölj avseende exempelvis sammansättning av tillgångsslag, geografiska marknader och enskilda emittenter. Normalportföljens limitnivåer för respektive tillgångsslag säkerställer att en god diversifiering mellan tillgångsslagen uppnås och som beskrivits ovan finns limiter per geografiskt område avseende aktierelaterade tillgångar för att begränsa alltför stora aktieplacering per enskild geografisk marknad.

Bolagets relativt stora innehav i LFAB är att betrakta som en strategisk placering och innebär i sig en hög koncentrationsrisk. Bolaget begränsar koncentrationsrisken i placeringsportföljen genom en maxgräns enligt Placeringsriktlinjerna för hur stor exponering som får ske mot respektive emittent som inte är traditionell kapitalförsäkring, fasträntekonto, stat, kommun eller LFAB.

Kapitalöversikt (tkr)	2017-12-31	2016-12-31
Aktier och andelar dotterföretag	71 648	56 837
Aktier - börsnoterade	335 734	280 345
Aktier - icke börsnoterade	435 204	390 553
Företagsobligationer	209 843	191 130
Investeringsfonder	184 816	156 767
Banktillgodohavanden som inte är likvida medel	15 099	15 052
Lån och hypotekslån	40 280	39 780
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	145	154
Kontanter och andra likvida medel	244 630	275 382
Derivat	-2 988	-5 982
Totalt	1 534 410	1 400 018

Tabell Kapitalöversikt per 31 december 2017 jämfört med föregående år

Väsentliga förändringar under perioden

Bolaget har under 2017 fortsatt att successivt omvikta likvida medel till aktieplaceringar. Detta på grund av den relativt låga ingångsallokeringen för aktier, det rådande ränteläget, bolagets räntetro och en förväntan om en positiv avkastningsutveckling för aktieplaceringar.

C.2.2 Riskkoncentration marknadsrisk

Med koncentrationsrisk avses risken att bolagets riskexponering inte är tillräckligt diversifierad vilket leder till att en enskild exponering, homogen grupp av exponeringar eller en specifik marknadshändelse kan hota bolagets solvens eller finansiella ställning. Koncentrationsrisken i marknadsrisker bedöms i relation till övriga marknadsrisker vara låg.

Dock kommer det, från gång till annan, att finnas enskilda investeringar som kan komma att utgöra en viss koncentration av marknadsrisken. Bolaget hade per 31 december 2017 sina tio största exponeringar mot enskilda emittenter inklusive koncerner, enligt följande:

Placering	Värde av exponeringar (tkr)	Kapitalkrav (tkr)*	Andel av totala Solvens II placeringstillgångar (%)
Folksam kapitalförsäkring	137 352	85 939	8,95%
LFAB-koncernen	328 637	60 771	21,42%
LF Norrbotten Holding AB koncernaktie	71 648	37 975	4,67%
Slättö förvaltning AB	54 185	25 228	3,53%
Lån till LF Norrbotten Holding AB	39 580	14 566	2,58%
Skandia	59 180	4 184	3,86%
Sobi AB	20 158	388	1,31%
Intrum Justitia AB	20 230	163	1,32%
Trelleborg AB	19 760	97	1,29%
SBAB	30 179	0	1,97%

Tabell Riskkoncentration *Kapitalkrav för koncentrationsrisk enligt standardmodellen exklusive diversifieringseffekt per 31 december 2017

C.2.3 Riskreduceringstekniker marknadsrisk

Investeringar i enlighet med aktsamhetsprincipen

Bolagets kapitalförvaltning bedrivs utifrån en aktsamhetsprincip vilket bland annat innebär att placeringar endast genomföres i tillgångar vars risker bolaget anser sig kunna identifiera, mäta, övervaka, hantera, kontrollera och rapportera. De huvudsakliga tillgångsklasserna är räntebärande värdepapper, aktierelaterade placeringar, alternativa investeringar och traditionella kapitalförsäkringar. Placeringar och tillgångar som inte handlas på reglerade finansmarknader ska hållas på aktsamma nivåer. Tillgångarna ska vara väl diversifierade på ett sådant sätt att man undviker överdrivet beroende av en viss tillgång, emittent eller grupp av företag eller av ett geografiskt område samt alltför stor riskackumulering i portföljen som helhet. Användning av derivatinstrument ska vara möjligt så länge som de bidrar till att reducera riskerna eller bidrar till en effektiv portföljförvaltning. Riskexponering, kapitalkrav och tillgängligt kapital övervakas kontinuerligt och rapporteras till styrelsen kvartalsvis eller oftare om omständigheterna så kräver.

Användande av derivatinstrument

Bolaget har i sin kapitalförvaltning möjlighet att använda derivatinstrument. När derivatinstrument används i förvaltningen är syftet antingen att reducera risker eller öka avkastningen i kapitalförvaltningen. Derivat får användas vid följande tillfällen:

- Vid valutasäkring.
- Vid utfärdande av köpoptioner för aktier.

Vid beslut om investering i derivat ska beslutsgrunder dokumenteras. Uppföljning av investering i derivat sker månatligen. Derivatavtalens underliggande tillgång måste motsvaras av de tillgångsslag som bolaget normalt förfogar över. Med tillgångsslag menas aktier och räntebärande tillgångar i utländsk valuta.

Eftersom användningen av valutaterminer samt utfärdandet av köpoptioner sker i syfte att reducera riskerna i kapitalförvaltningen, och där bolaget redan äger den underliggande tillgången, överensstämmer hanteringen väl med aktsamhetsprincipen. Valutaterminsriskerna mäts i samma riskmodell som övriga marknadsrisker.

C.2.4 Riskkänslighet marknadsrisk

Inom ramen för den årliga ERSA-processen, som beskrivs mer utförligt i avsnitt 3.2. *Egen risk- och solvensanalys (ERSA)*, utförs stresstester. Stresstesterna visar känsligheten för avgränsade extrema utfall av enskilda parametrar. Rapportering av tillvägagångssätt och resultat av den kompletta ERSA-processen sker internt och till Finansinspektionen.

Stresstestet syftar till att se hur bolagets resultat- och balansräkning samt kapitalkvot skulle påverkas om följande nedgång inom finans inträffar:

Parametrar för ERSA-stress 2017	Nedgång
Aktier – typ 1, svenska (Noterade svenska aktier)	– 50 %
Aktier – typ 1, icke-svenska (Developed markets)	– 50 %
Aktier – typ 2 exkl. LFAB (Emerging Markets)	– 50 %
LFAB-aktie	– 12 %
Företagsobligationer, HY *	– 40 %
Humlegården	– 25 %
* Korrelationsantagande om 0,8 med aktier.☐	

Parametrar som används till stressscenario i ERSA för 2017

Tabellen nedan visar vilken effekt stresstesten får på kapitalbasen, jämfört med basscenariot.

ERSA-Stresstest	Effekt på kapitalbasen (tkr)
Stresstest 1 Börskrasch	-410 233

Tabell Stresstest börskrasch, visar effekt på kapitalbas i jämförelse med basscenariot

Då stresstestet helt fokuserar på en börsnedgång där alla andra makrovariabler är lika som i basscenariot är det kapitalavkastningen som påverkas. Aggregerat över tidshorisonten (2017-2020) skulle finansrörelsens resultat vara -308 Mkr. Summa kapitalbas är 410 Mkr lägre och kapitalkravet är 133 Mkr lägre vid utgången av 2020 jämfört med samma tidpunkt i basscenariot. Kapitalkvoten skulle 2020 ligga på 218 % vilket är 26 procentenheter lägre än vid samma tidpunkt i basscenariot. Dock ligger kapitalkvoten väl över styrelsens risktoleransnivå.

C.3 Kreditrisk

Risken för förluster till följd av att motparter inte fullgör sina åtaganden och att eventuella säkerheter inte täcker fordran.

C.3.1 Riskexponering kreditrisk

Bolaget är exponerad mot motpartsrisk dels genom placeringar i finansiella derivat och likvida medel samt genom återförsäkring.

Bolaget köper i dagsläget all återförsäkring genom återförsäkringsavdelningen på LFAB. Länsförsäkringsgruppen har ett antal interna återförsäkringspooler som ger Länsförsäkringsbolagen återförsäkringsskydd. Detta innebär att bolagen återförsäkrar varandra för de skador som överstiger det enskilda bolagets självbehåll upp till den skadekostnadsnivå som täcks av externa återförsäkrare.

Kreditrisken som uppstår i samband med återförsäkring är dels att övriga bolag i Länsförsäkringsgruppen inte kan fullgöra sina åtaganden mot de interna återförsäkringspoolerna och dels att de externa återförsäkringsbolagen inte kan fullgöra sina åtagande mot länsförsäkringsgruppen. Risken bedöms som mycket liten att federationen inte kan fullgöra sina åtaganden med tanke på federationens mycket höga solvens.

Motpartsrisk i likvida medel begränsas genom en limit på hur mycket ett enskilt bolag får hantera och risken bedöms därför vara låg.

Väsentliga förändringar

Bolaget är med i ett antal återförsäkringspooler tillsammans med övriga 22 länsförsäkringsbolag och Länsförsäkringar Sak AB. Mot dessa bolag uppstår en motpartsrisk.

I standardformeln har motparternas kreditkvalitet en stor påverkan på kapitalkravet för motpartsrisk, och kreditkvaliteten sätts utifrån nivån på motpartens solvenskvot. Alla medlemmars solvenskvoter har alltid varit kända av de övriga medlemmarna i poolerna, men fick inte användas för kapitalkravsberäkning innan de blivit publika med SFCR under våren 2017. Fram till dess så fick alla motparter i poolerna tilldelas en solvenskvot på 100 % och därmed betydligt sämre kreditkvalitet.

Under andra halvåret 2017 kunde bolaget börja använda publika och faktiska solvenskvoter vid beräkning av sin motpartsrisk, med ett betydligt lägre kapitalkrav som följd som bättre återspeglar den verkliga risken.

C.3.2 Riskkoncentration kreditrisk

Den största sammanlagda exponeringen mot en enskild motpart (likvider) är exponering mot Länsförsäkringar Bank och uppgår till 109 189(88 180) tkr.

Motpart	Rating	Recoverables (tkr)	Loss Given Default (tkr)	Prob Of Default
LFAB-koncernen	A (2)	109 189	109 189	0,05%
NORDEA BANK AB	AA (1)	63 509	63 509	0,01%
SBAB	A (2)	50 383	50 383	0,05%
SEB	A (2)	12 430	12 430	0,05%
LANDSHYPOTEK	A (2)	5 059	5 059	0,05%
AVANZA AB	BB (4)	2 959	2 959	1,20%
Ohman FRN-fond SEK A	BB (4)	1 614	1 614	1,20%
Simplicity Likviditet	BB (4)	1 305	1 305	1,20%
SVENSKA HANDELSBANKEN AB	AA (1)	859	859	0,01%
Spiltan Hograntefond	BB (4)	418	418	1,20%

Tabell 10 största exponeringar för likvider per 31 december 2017

Den största sammanlagda exponeringen mot en enskild motpart (återförsäkring) är exponering mot Länsförsäkringar Skåne.

Motpart	Rating	Recoverables (tkr)	Loss Given Default (tkr)	Prob Of Default
LF SKÅNE - LTK	Greater than 200%	8 544	14 901	0,01%
LFAB - MBP	BB (4)	6 458	11 272	1,20%
LF DALARNA - LTK	Greater than 200%	5 844	10 189	0,01%
LF ÖSTGÖTA - LTK	Greater than 200%	5 656	9 860	0,01%
LF STOCKHOLM - LTK	Greater than 200%	5 275	9 196	0,01%
LF SKÅNE - MBP	Greater than 200%	4 158	7 254	0,01%
LF JÖNKÖPING - LTK	Greater than 200%	4 155	7 244	0,01%
LF ÄLVSBORG - LTK	Greater than 200%	4 148	7 231	0,01%
LF VÄSTERBOTTEN - LTK	Greater than 200%	3 852	6 714	0,01%
LF STOCKHOLM - MBP	Greater than 200%	3 721	6 490	0,01%

Tabell 10 största exponeringar inom återförsäkring per 31 december 2017

C.3.3 Riskreduceringstekniker kreditrisk

Bolaget begränsar sina motpartsrisker, avseende de som hanterar bolagets likvida medel, genom att ett enskilt bolag maximalt får hantera likvida medel motsvarande 30% av bolagets totala placeringstillgångar.

Kreditrisken som uppstår i samband med återförsäkring reduceras genom LFAB:s process för att utvärdera återförsäkringsmotparter för Länsförsäkringsgruppen.

Val av de interna självbehållen förändrar motpartsrisken, högre självbehåll ger lägre motpartsrisk. Tabellen nedan visar valda självbehåll för 2017 jämfört med föregående år.

Sektion	Självbehåll 2017 (tkr)	Självbehåll 2016 (tkr)
Brand	7 000	6 000
Katastrofskador	7 000	6 000
Motorkasko	1 000	1 000
Fritidsbåt	500	500
Fartygskasko	500	500
Ansvar	3 000	3 000

Tabell Självbehåll återförsäkring under år 2017 jämfört med föregående år

C.3.4 Riskkänslighet kreditrisk

Inom ramen för den årliga ERSA-processen, som beskrivs mer utförligt i avsnitt 3.2. *Egen risk- och solvensanalys (ERSA)*, utförs stresstester. Stresstesterna visar känsligheten för avgränsade extrema utfall av enskilda parametrar. Rapportering av tillvägagångssätt och resultat av den kompletta ERSA-processen sker internt och till Finansinspektionen.

Ingen särskild beräkning för kreditrisk avseende återförsäkringar har utförts, däremot har för 2017 års ERSA bolagsspecifika stresstester för teckningsrisk genomförts varav två har avsett ökade skadekostnader (vilket skulle kunna illustrera katastrofskada eller fallissemang hos återförsäkrare). Resultatet av stresstestet framgår av tabell i avsnitt C.1.4 Tabell stresstest teckningsrisk.

C.4 Likviditetsrisk

Risken för förluster till följd av att egna åtaganden inte kan fullgöras på grund av brist på likvida medel eller att de kan fullgöras endast genom upplåning till avsevärt högre kostnad än normalt eller genom avyttring av tillgångar till underpris.

C.4.1 Riskexponering likviditetsrisk

Bolagets tillgångar består av ett antal tillgångar som kan anses vara relativt illikvida. De fastigheter som bolaget äger samt innehaven i LFAB och Humlegården är alla av illikvid karaktär. Bolaget placeringslimiter begränsar innehaven i dessa tillgångar.

I och med att en stor del av tillgångarna är illikvida ska detta kompenseras genom beaktande av likviditet i de övriga delarna av portföljerna. Investeringar i noterade aktier är fokuserade på värdepapper och UCITS-fonder med god likviditet.

För att säkerställa att bolaget klarar sina kortsiktiga betalningsåtaganden ska bolagets likvida medel minst uppgå till beslutad miniminivå. Bolagets affärsmodell innebär att premier i försäkringsrörelsen betalas in i förskott och stora skadeutbetalningar ofta är kända innan de förfaller. Negativa kassaflöden kan dock uppstå beroende på att stora skadeutbetalningar sker under en kort tidsperiod.

Likviditetsrisk följs löpande inom ramen för ekonomisk uppföljning. Det förväntade kassaflödesmönstret och möjligheten att realisera placeringstillgångar innebär en låg riskexponering. Vid ett negativt scenario kan bolaget avyttra omsättningsbara placeringstillgångar.

Kreditrating	Marknadsvärde (tkr)	% av ränteportfölj	Omsättnings- barhet (dagar)
Företagsobligationer/Investmentgrade	115 208	30%	
AAA-A	49 542	43%	3
BBB	65 665	57%	2-3
Företagsobligationer/high yield	264 704	70%	
BB-B	22 900	9%	2
CCC-C	534	0%	2
Saknas rating	241 270	91%	2-15
Totalt	379 912	100%	

Risiksexponeringar ränteinstrument per 31 december 2017

C.4.2 Riskkoncentration likviditetsrisk

Bolaget bedömer inte att bolaget är exponerad mot riskkoncentrationer inom likviditetsrisk.

C.4.3 Riskreduceringstekniker likviditetsrisk

En likviditetsbudget har upprättats för att analysera bolagets kapitalbehov. Behovet baseras på planerade in- och utflöden och tar hänsyn till eventuella skulder vars löptider och förfallodatum infaller under perioden. Resultatet påvisar att bolagets likvida medel är tillräckliga för att uppfylla budgeterat likviditetsbehov.

I syfte att begränsa bolagets likviditetsrisk beaktas den i utformningen av placeringsstrategin.

I det fall bolagets likviditetsbehov överstiger tillgängliga likvida medel kan bland annat följande aktiviteter initieras på kort och lång sikt i syfte att öka bolagets likviditet:

- Bolaget avyttrar likvida tillgångar
- Bolaget skiftar löpande illikvida tillgångar till mer likvida
- Höja premie för utvalda produktsegment
- Kostnadsreduktion

C.4.4 Riskkänslighet likviditetsrisk

Likviditetsrisken analyseras i den årliga ERSA-processen, som beskrivs mer utförligt i avsnitt 3.2. *Egen risk- och solvensanalys (ERSA)*. Rapportering av tillvägagångssätt och resultat av den kompletta ERSA-processen sker internt och till Finansinspektionen. Riskkänsligheten för likviditetsrisk i bolaget är liten. Placeringar görs i huvudsak i tillgångar med hög likviditet på väl etablerade marknader, vilket begränsar likviditetsrisken.

Inom ERSA-processen upprättar bolaget en kapitalplan. Analys av likviditet för budgetåret påvisade ett likviditetsbehov understigande bolagets toleranslimit, vilket innebär att det under budgetåret inte föreligger något behov av att vidta åtgärder i syfte att öka bolagets likviditet.

C.5 Operativ risk

Risken för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser.

C.5.1 Riskexponering operativ risk

Målet för bolagets arbete med operativa risker är att säkerställa att de operativa riskerna inte ska begränsa möjligheterna att nå uppsatta verksamhetsmål. Strategin för hantering av operativa risker utgår från insikten att operativa risker är en del av bolagets verksamhet. Strategin utgår således inte från att samtliga operativa risker kan undvikas, elimineras eller transfereras till annan part.

Operativa risker identifieras årligen utifrån bolagets affärskritiska processer av respektive processägare med stöd av riskhanteringsfunktionen. Varje processägare äger samtliga risker i den egna processen samt risker utanför processen med naturlig koppling till respektive process (till exempel säkerhetsrisker). Inträffade incidenter hanteras och rapporteras löpande. Återkoppling till verksamheten beträffande riskreducerande åtgärder, dess utfall, effektivitet och nödvändiga justeringar ska ske av respektive chef eller processägare. Återrapportering till styrelse sker enligt fastställd rapporteringsplan.

Den operativa riskhanteringen följs upp löpande och genom särskilda utvärderingar. Utvärderingen kan ske när som helst på initiativ av styrelsen, VD eller av riskhanteringsfunktionen exempelvis som följd av inträffad incident eller proaktivt för att utvärdera risken inom särskilt område.

C.5.2 Riskkoncentration

Bolaget anser sig inte ha riskkoncentrationer inom operativa risker.

C.5.3 Riskreduceringstekniker operativ risk

Riskreducerande åtgärder vidtas om de utifrån fastställd metod för riskbedömning överstiger beslutad risktolerans. Riskvärdet utgör en sammanvägd bedömning av riskens potentiella konsekvens för verksamheten och sannolikheten att risken inträffar.

Valet av åtgärd för att reducera en operativ risk varierar i hög grad som följd av riskernas olikartade karaktär. Föreskrivna generella åtgärder enligt bolagets riktlinje för riskhantering och intern styrning och kontroll är följande:

- Styrande dokument
- Företagsövergripande kontroll
- Nyckelkontroll
- Utbildning
- Process- och rutinförändring
- Kontrollaktiviteter
- Information och kommunikation
- Uppföljning och utvärdering

Bolaget har en process för godkännande av nya eller väsentligt förändrade produkter, tjänster, marknader, processer, IT-system samt vid större förändringar i verksamhet och organisation. Syftet med godkännandeprocessen är att uppnå en effektiv och ändamålsenlig hantering av risker som kan uppstå i samband med förändringsarbete, att tillse att gällande regelverk efterlevs samt att kundnytta uppnås.

Bolagets kontinuitetshantering handlar om att upprätta beredskaps- och kontinuitetsplaner för krishantering. Bolaget genomför regelbundet övningar för att säkerställa att bolaget har en god förmåga att hantera krissituationer.

Bolaget kan från tid till annan lägga ut delar av verksamheten till uppdragstagare utanför bolaget. Se kapitel B7 för detaljer.

C.5.4 Riskkänslighet operativ risk

Bolaget arbetar med att förebygga och hantera krissituationer. Redundanslösningar för vissa affärskritiska funktioner har upprättats. Övningar och tester omfattar beredskapsrutiner och reservlösningar. Tester av reservlösningar genomförs minst årligen och större krisledningsövning samt brandövning minst vart tredje år. En utgångspunkt i arbetet är ständiga förbättringar. Vid inträffade störningar görs i efterhand en utvärdering och eventuellt aktivitetsplan i syfte att ytterligare förbättra arbetet kring krissituationer. Resultatet av tester och störningar visar på att bolaget har en god förmåga att hantera uppkomna kriser.

C.6 Övriga materiella risker

Förutom de risker som har kommenterats i avsnitt C ovan så är bolaget exponerat för affärsrisker. Exempel på affärsrisk är felaktiga strategiska beslut som genererar förluster, konkurrenternas agerande, omvärldsförändringar.

Negativa rykten som skadar varumärket är en signifikant affärsrisk. I och med att bolaget delar varumärket med flera andra bolag i Länsförsäkringars federation så exponeras varumärket även av de övriga bolagens beslut och deras agerande på marknaden. Även branschkonkurrenter kan riskera branschens rykte i stort.

Bolaget är beroende av att ha kunders och andra aktörers förtroende. Vikten att vårda och skydda varumärket är därför av stor betydelse. Bolagets styrdokument inom det etiska området är därför central i bolagets strävan att agera korrekt och upprätthålla ett gott anseende och högt förtroende hos kunder och andra intressenter.

Affärrisker hanteras i stor utsträckning i kortsiktiga affärsplaneringsprocessen (årligen), där även egen risk- och solvensbedömning ingår, samt i ett strukturerat strategiarbete i styrelse och ledning. Identifierade affärsrisker följs fortlöpande upp via den interna kontrollmiljön på den funktion/nivå inom bolaget som är bäst lämpad för att hantera risken.

C.7 Övrig information

Bolaget har ingen övrig information att lämna gällande riskprofil.

D. Värdering för solvensändamål

D.1 Tillgångar

D.1.1 Värderingen i samband med solvensberäkningen

Värdering av tillgångar och skulder i solvensbalansräkningen jämfört med den finansiella redovisningen

Tillgångar och skulder 2017-12-31 (tkr)	Finansiell redovisning	Omvärdering	Solvens 2 - värde
Tillgångar			
Förutbetalda anskaffningskostnader	1 947	-1 947	0
Materiella anläggningstillgångar som innehas för eget bruk	6 925	-3 462	3 462
Aktier och andelar i dotterbolag	100	71 548	71 648
Aktier – börsnoterade	335 734	0	335 734
Aktier – icke börsnoterade	435 204	0	435 204
Företagsobligationer	209 843	0	209 843
Investeringsfonder	184 816	0	184 816
Banktillgodohavanden som inte är likvida medel	15 099	0	15 099
Lån och hypotekslån	40 280	0	40 280
ÅF-andel av FTA avseende skadeförsäkring exklusive sjukförsäkring	177 927	-21 558	156 369
ÅF-andel av FTA avseende sjukförsäkring som liknar skadeförsäkring	6 198	-756	5 443
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	145	0	145
Försäkringsfordringar och fordringar på förmedlare	114 608	0	114 608
Återförsäkringsfordringar	13 263	0	13 263
Fordringar (Kundfordringar, ej försäkring)	34 663	0	34 663
Kontanter och andra likvida medel	244 630	0	244 630
Övriga tillgångar som inte visas någon annanstans	6 308	0	6 308
Totala tillgångar	1 827 692	43 824	1 871 515
Skulder			
Försäkringstekniska avsättningar	904 473	-154 522	749 951
Andra avsättningar än FTA	65	0	65
Uppskjutna skatteskulder	56 307	27 896	84 202
Derivat	2 988	0	2 988
Återförsäkringsskulder	6 383	0	6 383
Övriga skulder som inte visas någon annanstans	89 395	0	89 395
Totala skulder	1 059 610	-126 626	932 984
Tillgångar minskat med skulder	768 081	170 450	938 531

Tabell Tillgångs- och skuldposterna per 31 december 2017

D.1.2 Värderingsprinciper i solvensberäkningen för olika tillgångsklasser

Som huvudprincip värderas bolagets tillgångar i solvensbalansräkning till marknadsvärde, det vill säga det belopp för vilket de skulle kunna utväxlas i en transaktion mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och har ett intresse av att transaktionen genomförs. För den finansiella redovisningen tillämpar bolaget för sin värdering så kallad lagbegränsad IFRS. Nedan följer en genomgång av värderingen i solvensbalansräkningen för varje tillgångskategori tillsammans med eventuella skillnader mot den finansiella redovisningen.

Beräkningsgrunder, metoder och huvudsakliga antaganden i Solvens II.

Förutbetalda anskaffningskostnader har värderats till noll enligt Solvens II.

Materiella anläggningstillgångar som innehas för eget bruk. Bolagets materiella tillgångar avser inventarier som värderas till marknadsvärde. Värderingen av bolagets materiella anläggningstillgångar är lägre i Solvens II-balansräkningen jämfört med IFRS då bolaget bedömer att det inte kan uteslutas att inventarierna vid en eventuell transaktion är värda mindre än bokfört värde enligt IFRS. Bolagets totala materiella anläggningstillgångar utgör ca 0,5 procent av balansomslutningen och är således av immateriell karaktär i sammanhanget.

Aktier och andelar i dotterbolag. Aktier och andelar i bolagets dotterbolag värderas enligt den justerade kapitalandelsmetoden, vilket är bolagets andel av den positiva skillnaden mellan innehavets tillgångar och skulder, värderad enligt värderingsprinciper under Solvens II.

Aktier – börsnoterade. Aktiens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader vid anskaffningstillfället.

Aktier – icke börsnoterade. Bolagets aktieinnehav i Länsförsäkringar AB värderas till verkligt värde baserat på aktiernas substansvärde. Eftersom aktierna innehas med hembudsförbehåll vilket betyder att aktierna i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris som motsvarar substansvärdet, så utgör substansvärdet i de flesta fall aktiernas verkliga värde. Substansvärdet för aktien är det samma som Länsförsäkringar AB-koncernens redovisade beskattade egna kapital.

De använda värderingsteknikerna bygger i så hög utsträckning som möjligt på marknadsuppgifter medan företagsspecifika uppgifter används i så låg grad som möjligt. Huvudprincipen är att onoterade aktier värderas till senast betalt om det finns uppgifter som är relevanta. Ett alternativ till detta är värdering till senaste emissionskurs om denna inte ligger allt för långt tillbaka i tiden. Där detta inte är möjligt tar bolaget in externa värderingar eller värden som tagits fram av aktiebolagen.

Statsobligationer, Företagsobligationer, Värdepapperiserade lån och lån med ställda säkerheter, Investeringsfonder, Derivat. De flesta obligationer och andra räntebärande papper är noterade på en aktiv marknad eller auktoriserad börs och värderas därmed till noterad köpkurs på balansdagen. Om marknaden för ett finansiellt instrument inte är aktiv, så används en värderingsteknik som i så hög utsträckning som möjligt på bygger på marknadsuppgifter medan företagsspecifika uppgifter används i så låg grad som möjligt. För sådana värderingar används väletablerade värderingsmodeller eller värderingar från utgivaren av instrumentet.

Banktillgodohavanden som inte är likvida medel. Värderas enligt dess nominella värde.

Lån och Hypotekslån. Värderas enligt dess nominella värde.

ÅF-andel av FTA avseende skadeförsäkring exklusive sjukförsäkring och ÅF-andel av FTA avseende sjukförsäkring som liknar skadeförsäkring. Se avsnitt D.2 Försäkringstekniska avsättningar.

Depåer hos företag som avgivit återförsäkring, Kontanter och andra likvida medel, Fordringar (kundfordringar, inte försäkring), Återförsäkringsfordringar, Försäkringsfordringar och fordringar på förmedlare. Värderas enligt dess nominella värde.

Övriga tillgångar som inte visas någon annanstans. Avser övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter. Värderas till nominellt värde på grund av deras korta duration, detta anses vara en bra uppskattning av marknadsvärde.

Materiella skillnader mot den finansiella redovisningen

Förutbetalda anskaffningskostnader. Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal aktiveras som förutbetalda anskaffningskostnader i den finansiella redovisningen.

Materiella anläggningstillgångar som innehas för eget bruk. Materiella tillgångar värderas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Nedskrivningsbehov provas årligen.

Aktier och andelar i dotterbolag. Aktier och andelar i bolagets dotterbolag värderas till anskaffningsvärde i den finansiella redovisningen.

Aktier – börsnoterade. Inga materiella skillnader.

Aktier – icke börsnoterade. Inga materiella skillnader.

Statsobligationer, Företagsobligationer, Värdepapperiserade lån och lån med ställda säkerheter, Investeringsfonder, Derivat. Inga materiella skillnader.

Banktillgodohavanden som inte är likvida medel. Inga materiella skillnader.

Lån och Hypotekslån. Inga materiella skillnader.

ÅF-andel av FTA avseende skadeförsäkring exklusive sjukförsäkring och ÅF-andel av FTA avseende sjukförsäkring som liknar skadeförsäkring. Se avsnitt D.2 Försäkringstekniska avsättningar.

Depåer hos företag som avgivit återförsäkring, Kontanter och andra likvida medel, Fordringar (kundfordringar, inte försäkring), Återförsäkringsfordringar, Försäkringsfordringar och fordringar på förmedlare. Inga materiella skillnader.

Övriga tillgångar som inte visas någon annanstans. Inga materiella skillnader

D.2 Försäkringstekniska avsättningar

D.2.1 Värderingen av försäkringstekniska avsättningar för olika affärgrenar

Försäkringstekniska avsättningar (FTA) värderas till det aktuella belopp som bolagets skulle vara tvunget att betala om man omedelbart skulle överföra sina försäkrings- och återförsäkringsförpliktelser till ett annat försäkringsföretag. Detta värde beräknas genomgående som summan av en bästa skattning plus en riskmarginal. Bäst skattningen motsvarar det förväntade nuvärdet av framtida kassaflöden. Riskmarginalen ska motsvara kostnaden för att hålla det kapital som krävs för att klara bolagets åtaganden tills dessa är slutavvecklade. Den beräknas med cost-of-capital-metoden där kapitalkostnadsräntesatsen är satt till 6 procent enligt regelverket.

Med stöd av Delegerade förordningen Artikel 58 har följande förenkling använts vid beräkningen av riskmarginalen: det solvenskapitalkrav för kommande år som ingår i formeln för riskmarginalen beräknas med utgångspunkt i motsvarande värde för innevarande år, vilket antas utvecklas över de framtida åren i proportion till bästa skattningens utveckling.

Nedanstående tabell ger en översikt över bolagets FTA fördelade på materiella affärgrenar. Kolumnen LoB anger affärgrenens nummer enligt bilaga I till Delegerade förordningen. Namnen på affärgrenarna har valts så att de beskriver affären så bra som möjligt, snarare än enligt nämnda bilaga.

LoB	Affärgren (tkr)	Bästa skattning Premiereserv	Bästa skattning Ersättningsreserv	Riskmarginal	Försäkringstekniska avsättningar
Direkt skadeförsäkring					
2	Sjuk- och olycksfall	4 014	24 450	3 184	31 648
4	Trafik	20 628	151 829	3 801	176 258
5	Övrig motor	29 961	13 783	681	44 425
7	Egendom	73 969	136 758	2 768	213 495
Proportionell återförsäkring					
16	Trafik	0	22 393	1 804	24 197
17	Övrig motor	764	12	12	788
Icke-proportionell återförsäkring					
25	Sjuk- och olycksfall	0	3 774	1 151	4 925
26	Trafik	0	82 850	29 973	112 823
28	Egendom	994	23 112	2 147	26 253
Livförsäkring och återförsäkring					
34	Skadelivräntor, direkt	0	91 135	3 498	94 633
36	Skadelivräntor, mottagen återförsäkring	0	19 684	822	20 506
Summa		130 330	569 780	49 841	749 951

Tabell Försäkringstekniska avsättningar per 31 december 2017

En beskrivning av graden av osäkerhet i bästa skattningen ges i samband med metodbeskrivningen under respektive affärgren nedan. Här beskrivs också eventuella materiella förändringar i de antaganden som görs jämfört med föregående rapporteringsperiod.

Sjuk och olycksfall, inklusive mottagen återförsäkring

Affärsgrän nummer 2 *Försäkring avseende inkomstskydd* (här kallad Sjuk och olycksfall) består av bolagets separata sjuk- och olycksfallsförsäkring. För beräkning av framtida kassaflöden används i huvudsak Schniepers metod, detta innebär att kostnaden för okända skador (IBNR) antas proportionell mot premien, medan utvecklingen av kända skador antas proportionell mot den kända skadekostnaden (RBNS).

Återförsäkrares andel bestäms genom att tillämpa metoden ovan med skadekostnaden trunkerad vid den excesspunkt bolaget valt i sin excess-of-loss-återförsäkring. Summan av alla sådana andelar för de 23 länsförsäkringsbolagen ingår i den gemensamma Olycksfallspoolen. Mottagen återförsäkring för Sjuk och olycksfall i Länsförsäkringar Norrbotten utgör bolagets kvotandel av denna summa.

Värderingen av sjuk- och olycksfallsaffär anses vara relativt osäker då avvecklingstiden är lång (över 30 år kan förekomma). Denna osäkerhet begränsas dock av att de största kostnaderna, som avser invaliditetsersättning, är maximerade i termer av prisbasbelopp.

Produkten olycksfall- och sjukförsäkring för vuxna har under året överförs från LFAB till bolaget. Befintligt bestånd har överförs löpande under året per förfallodag och kvarstående ersättningsreserv överfördes per 1 december 2017.

Trafikförsäkring, inklusive mottagen återförsäkring

Affärsgrän nummer 4 *Ansvarsförsäkring för motorfordon* (Trafikförsäkring) består dels av de försäkringar som tecknats sedan bolaget fick egen koncession 2004, som behandlas först, dels av från LFAB övertagen run-off-affär för äldre årgångar, som behandlas längre ner i texten.

Vad gäller affären efter 2004 har bolaget relativt lågt självbehåll i den interna återförsäkringslösningen. För att ge bästa skattningen bättre precision trunkeras skadorna först vid bolagets självbehåll. Skadorna delas in i

- skador med personskada – skador som innehåller minst en personskadedel
- skador utan personskada – rena egendomsskador

där de förra kan vara komplicerade och svårbedömda, medan de senare har en kort avvecklingstid och är relativt lätta att uppskatta. För rena egendomsskador används en triangulering (Chain ladder) på känd skadekostnad, vilket innebär ett antagande om att okänd skadekostnad är proportionell mot känd skadekostnad.

För skador med personskada trianguleras först antalet skador. Vidare beräknas en medelskada per bolag för skadekostnaden under självbehållet baserat på en kombination av gruppens data och bolagets egna data. Slutligen erhålls utvecklingsfaktorer för utbetalt från beräkningar på data från gruppen. Dessa tre informationskällor kombineras sedan i en Bornhuetter-Ferguson-skattning av skadekostnaden under självbehållet. Detta innebär ett antagande om att den procentuella andelen okänd skadekostnad är gemensam för gruppen, medan dess storlek bestäms av antalet skador i det enskilda bolaget multiplicerat med medelskadan enligt ovan.

Återförsäkrares andel bestäms genom fördelning av hela gruppens okända skadekostnad (IBNR, som då kan beräknas med större precision) på de enskilda bolagen efter deras andel av premien för avgiven återförsäkring. Bästa skattning brutto blir sedan summan av beräkningen under självbehållet (för egen räkning) och återförsäkrares andel.

Affärsgrenen 26 *Icke-proportionell olycksfallsåterförsäkring* består av bolagets andel av den så kallade Trafikpoolen. I den mottages återförsäkring som en kvot av alla bolagens skadekostnad över självbehållet, beräknad som ovan.

Den andra delen av Affärsgren nummer 4, *Trafikförsäkring* fram till 2004, är den run-off-affär som bolaget 2014-12-30 tog över från LFAB och som avser trafikförsäkring fram till dess att länsförsäkringsbolagen fick egen koncession 2004. Skadekostnaderna kan delas upp på egendomsskador respektive personskador, men för egendomsskador finns ingen känd reserv kvar. I praktiken handlar därmed bedömningen om segmentet personskador.

Beräkningarna görs för den samlade affären, medelst triangulering (Chain ladder) av utbetalningar, vilket innebär ett antagande om att okänd skadekostnad är proportionell mot hittills utbetalt. För äldre årgångar, där endast ett fåtal skador återstår, med väl bestämda individuella reserver, används dock summan av dessa som bästa skattning. Den resulterande okända skadekostnaden (IBNR) fördelas sedan ut på länsförsäkringsbolagen och LFAB efter deras andel av känd reserv. Eftersom hela affären cederas till LFAB blir återförsäkrares andel lika med bruttoreserven. Dessa andelar slås ihop med den del av affären som ligger kvar hos LFAB och bildar så Trafikreservpoolen. Slutligen får bolaget en kvotandel (en fix procent) av den samlade affären som mottagen proportionell återförsäkring av *Ansvarsförsäkring för motorfordon* i Affärsgren nummer 16.

Värderingen efter 2004 måste anses som väldigt osäker för storskadorna eftersom de har lång avvecklingstid och i det närmaste obegränsade skadebelopp (max 300 000 tkr). Detta påverkar mottagen återförsäkring och återförsäkrares andel. Beloppen för egen räkning är väsentligt mindre osäkra, tack vare konstruktionen ovan. Den relativa osäkerheten är stor även före 2004, där bolaget visserligen vet mer om de enskilda skadorna, men samtidigt i hög grad har kvar skador som är mer svårbedömda.

Övrig motor (Kasko)

Affärsgren nummer 5 *Övrig motorförsäkring* består i huvudsak av momenten Delkasko och Vagnskada, samt några ytterligare mindre moment. Kasko har till den helt dominerande delen väldigt kort avvecklingstid. Den metod som används är därför en vanlig triangulering (Chain ladder) på känd skadekostnad, vilket innebär att okänd skadekostnad antas proportionell mot känd skadekostnad (som är summan av skadereglerarnas individuellt bestämda skadekostnader). För ökad stabilitet trunkeas storskadorna vid 1 000 tkr, vilket innebär att för skadekostnaden över 1 000 tkr används skadereglerarnas bedömning utan uppräknig. Detta bygger på ett antagande om att stora skador är kända vid beräkningstillfället och att skadereglerarnas bedömning i detta fall är den bästa skattning som kan fås.

För Kasko är sådana skador mindre vanliga. I den mån de överskrider bolagets självbehåll i excess-of-loss-återförsäkringen och därmed genererar avgiven och mottagen återförsäkring hanteras den av en gemensam återförsäkringspool, se beskrivningen för Egendom nedan. Värderingen får anses förhållandevis säker då avvecklingstiden är kort.

Egendom, inklusive mottagen återförsäkring

Affärsgren nummer 7 *Försäkring mot brand och annan skada på egendom* består av försäkringsgrenarna "Hem och villa", inklusive Fritidshus, och "Företag och fastighet" inklusive Lantbruk.

Här används triangulering (Chain ladder) på känd skadekostnad, vilket innebär att okänd skadekostnad antas proportionell mot känd skadekostnad (summan av skadereglerarnas individuellt bestämda skadekostnader). För ökad stabilitet trunckas storskador vid 2 000 tkr. För delen däröver gäller den kända skadekostnaden utan uppräknin, även om expertbaserad justering kan förekomma undantagsvis. Även stora kumuler av skador vid naturkatastrofer, till exempel stormar, behandlas utan uppräknin. Detta bygger på ett antagande om att stora skador och katastrofskador är kända vid beräkningstillfället, vilket i sin tur bygger på erfarenheten att de sällan efteranmäls. De är till sitt belopp ej helt kända, men den uppskattning som skadereglerare gör är i detta fall extra noggrann och kan därför anses som bästa tillgängliga skattning.

Som en konsekvens av detta antagande beräknas återförsäkrarens andel till känd skadekostnad över självbehållet i excess-of-loss-återförsäkringen plus katastrofskadekostnaden. Summan av alla sådana återförsäkrarens andelar för de 23 länsförsäkringsbolagen ingår i en gemensam återförsäkringspool.

Affärsgren 28, *Mottagen icke-proportionell återförsäkring av egendom* utgörs till största delen av bolagets kvotandel av denna summa.

Värderingen är för Hem och villa relativt säker, tack vare kort avvecklingstid och begränsad omfattning av storskador. För Företag och fastighet finns en del osäkerhet i storskadornas utveckling och även en underordnad del ansvarsskador med lång avvecklingstid.

Premiereserv

För att bestämma premiereserv tillämpas den förenkling som föreslås i Annex III till EIOPA:s "Riktlinjer för värdering av försäkringstekniska avsättningar". Därvid beräknas först på årsbasis en totalkostnadsprocent som mäter hur framtida kostnader och intäkter förhåller sig till premieintäkten. Därefter beräknas ej intjänade premier i förhållande till återstående löptid för avtalen (pro rata temporis). Premiereserven i solvensbalansräkningen är produkten av denna totalkostnadsprocent och ej intjänade premier.

Den största osäkerheten ligger här i bedömningen av skadekostnaden. Då reserven avser skador som ännu ej inträffat, kommer utfallet att variera kraftigt.

Bolaget planerar att under 2018 ändra beräkningsmetodik för premiereserv och inte längre tillämpa förenklingen enligt ovan.

Skadelivräntor, inklusive mottagen återförsäkring

Detta avsnitt omfattar både Affärsgren 34 *Livräntor som härrör från skadeförsäkringsavtal och som avser andra försäkringsförpliktelser än sjukförsäkringsförpliktelser* och 36 *Livåterförsäkring* vilka båda beräknas på samma sätt. För dessa affärsgrenar görs antaganden om dödlighet, driftskostnader och värdesäkring.

Vad gäller dödlighetsantagandet för skadelivräntor följs den rekommendation som togs fram av en arbetsgrupp under dåvarande Svenska Försäkringsförbundet. Rekommendationen heter "1999 år kapitaliseringstabeller räntenivå och dödlighet" och dess riktlinjer är idag branschstandard. Antagandena har under 2015-2016 varit föremål för utredning av en arbetsgrupp under Svensk Försäkring och Trafikförsäkringsföreningen. Slutsatsen blev att utfallet av dödligheten avviker något från modellen som togs fram 1999, men att avvikelserna inte är tillräckligt stora för att modellen ska behöva justeras. Driftskostnaderna antas vara ett värdesäkrat medelvärde per livränta av hela gruppens driftskostnader, den framtida värdesäkringen uppskattas med break even inflation.

Den största osäkerheten ligger i den faktiska livslängden. Eftersom beståndet är relativt litet påverkar enskilda försäkringar i motsvarande grad relativt mycket.

D.2.2 Materiella skillnader mot den finansiella redovisningen

I den finansiella redovisningen värderas försäkringstekniska avsättningar (brutto) enligt ÅRFL samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd.

Skadeförsäkring, premiereserv

Avsättningar för ej intjänade premier i den finansiella redovisningen beräknas i förhållande till återstående löptid för avtalen (pro rata temporis). För olönsam affär görs en bedömning av framtida kostnader för löpande avtal och, om dessa överstiger pro rata temporis-beräkningen, görs ett tillägg med mellanskillnaden (avsättning för kvardröjande risk).

I solvensbalansräkningen beräknas hur stor del av ej intjänade premier som svarar mot framtida kostnader, med diskontering. I praktiken innebär detta för lönsam affär att den del av den finansiella redovisningens premiereserv som motsvarar förväntad vinst lyfts ut, liksom förutbetalda anskaffningskostnader. För olönsam affär kan avsättningen bli ungefär densamma i båda fallen, men kan skilja sig åt på grund av diskonteringen i solvensbalansräkningen. I den sistnämnda tillkommer även en riskmarginal, för premiereserv och ersättningsreserv sammantaget.

Skadeförsäkring, ersättningsreserv

Grunden för avsättning för oreglerade skador (ersättningsreserven) är i båda fallen en uppskattning av de framtida kassaflödena gjord med aktuariella metoder. I den finansiella redovisningen är diskontering bara tillåten för skadeförsäkring med lång avvecklingstid, i bolagets fall trafikförsäkring samt sjuk- och olycksfallsförsäkring. För dessa är det valfritt att diskontera eller inte.

I den finansiella redovisningen diskonterar bolaget all trafikaffär samt Sjuk och olycksfall. Härvid används en försiktig diskonteringsränta i enlighet med gällande föreskrifter.

Inom solvensbalansräkningen diskonteras all affär med föreskriven marknadsränta. Dessutom finns i solvensbalansräkningen en explicit riskmarginal beräknad med cost-of-capital-metoden. I den finansiella redovisningen har man normalt en implicit marginal, för att få en betryggande reserv som uppfyller gällande regelverk.

Skadelivräntor

Skadelivräntorna diskonteras i den finansiella redovisningen precis som i solvensbalansräkningen med marknadsränta. I solvensbalansräkningen tillkommer en riskmarginal beräknad med cost-of-capital-metoden, medan riskmarginalen i den finansiella redovisningen är mer försiktig än så.

Bolagets totala försäkringstekniska avsättningar uppgår i solvensbalansräkningen per 2017-12-31 till 749 951 tkr. Omvärderingen av försäkringstekniska avsättningar kan sammanfattas enligt följande: Av ett totalt omvärderingsbelopp på 154 522 tkr härrör 40 461 tkr från omvärderingen av premiereserven, som i den finansiella redovisningen uppgår till 172 729 tkr och i solvensbalansräkningen till 132 268 tkr. Merparten av omvärderingen, 114 061 tkr kommer från ersättningsreserven och beror på annorlunda diskontering och marginal. Detta beskrivs kvantitativt i nedanstående tabell.

Omvärdering FTA, Ersättningsreserv (tkr)	Sjuk och olycksfall	Trafik	Övrig motor	Egendom	Skade- livräntor	Mottagen återförsäkring	Totalt
Enligt finansiell redovisning	39 232	191 603	14 075	140 191	100 249	246 395	731 745
Avgår redovisningens marginal	-11 983	-14 971	-276	-3 365	-9 114	-71 714	-111 422
Skillnad i diskontering	-2 799	-24 803	-17	-69	0	-22 856	-50 543
Tillkommer solvensbalansräkningens riskmarginal	3 035	3 416	167	1 890	3 498	35 898	47 904
Enligt solvensbalansräkning	27 485	155 245	13 950	138 647	94 633	187 722	617 684

Tabell Omvärderingen av försäkringstekniska avsättningar för direktförsäkring per 31 december 2017

D.2.3 Övrig information om försäkringstekniska avsättningar

Återkrav enligt återförsäkringsavtal och från specialföretag

Belopp som kan återkrävas enligt återförsäkringsavtal uppgår till 156 369 tkr för skadeförsäkring exklusive sjukförsäkring och 5 443 tkr för sjukförsäkring som liknar skadeförsäkring. Hur dessa värderas beskrivs i föregående avsnitt. Bolaget har inga återkrav från specialföretag.

D.3 Andra skulder

Detta kapitel innehåller en genomgång av värderingen i solvensbalansräkningen för varje skuldpost utanför FTA, tillsammans med eventuella skillnader mot den finansiella redovisningen.

D.3.1 Värderingsprinciper i solvensberäkningen för olika skulder

Beräkningsgrunder, metoder och huvudsakliga antaganden i Solvens II.

Försäkringstekniska avsättningar. Se försäkringstekniska avsättningar, avsnitt D2.

Andra avsättningar än försäkringstekniska avsättningar avser annullationsreserv för livverksamheten. Ersättningen som bolaget erhåller från Länsförsäkringar Liv är till viss del förenad med ett annullationsansvar, vilket innebär att bolaget kan bli återbetalningsskyldig om en kund slutar att betala in sina premier. Bolaget sätter av pengar till en annullationsreserv som uppgår till 14 procent av de tre senaste årens annullationsansvarspflichtiga ersättning.

Uppskjutna skatteskulder. Uppskjutna skatter har beräknats för temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder.

Den omvärdering som sker mellan Solvens II och den finansiella redovisningen medför även en beräkning av uppskjuten skatteskuld för tillämpliga poster. Se nedanstående tabell. Posten uppskjuten skatteskuld redovisas netto mot beräknad uppskjuten skattefordran. Bolaget har ingen uppskjuten skattefordran explicit redovisad.

Derivat. Är noterade på en aktiv marknad eller auktoriserad börs och värderas därmed till noterad köpkurs på balansdagen.

Försäkringsskulder och skulder till förmedlare samt Återförsäkringsskulder. På grund av den korta durationen av dessa skulder anses deras nominella värde som en bra approximation till ett marknadsvärde.

Övriga skulder som inte visas någon annanstans. Utgörs av leverantörsskulder, bolagsskatter samt övriga upplupna kostnader. På grund av deras korta duration anses deras nominella värde som en bra approximation till ett marknadsvärde.

Materiella skillnader mot den finansiella redovisningen

Försäkringstekniska avsättningar. Se försäkringstekniska avsättningar, avsnitt D2.

Andra avsättningar än försäkringstekniska avsättningar har inga materiella skillnader.

Uppskjutna skatteskulder. Skillnaderna mellan IFRS och Solvens II hänför sig till uppskjuten skatt på omvärderingsbeloppen samt att uppskjuten skatteskuld har redovisats netto mot uppskjuten skattefordran i Solvens II. Värderingsmässigt, undantaget omvärderingsbeloppen enligt Solvens II, är det ingen skillnad mellan den finansiella redovisningen och Solvens II. Bolaget har ingen uppskjuten skattefordran explicit redovisad.

Derivat. Inga materiella skillnader.

Försäkringsskulder och skulder till förmedlare samt Återförsäkringsskulder. Inga materiella skillnader

Övriga skulder som inte visas någon annanstans. Inga materiella skillnader

Uppskjuten skatteskuld avseende temporära skillnader (tkr)	Finansiell redovisning	Solvens 2-värde	Förfaller
Skuld avseende placeringstillgångar	56 307	56 307	> 1 år
Skuld avseende omvärderingsbelopp	0	27 896	N/A
Totalt	56 307	84 202	
Specifikation uppskjuten skatteskuld avseende omvärderingsbelopp:		Solvens 2-värde	Förfaller
Förutbetalda anskaffningskostnader		-428	N/A
Materiella tillgångar		-762	N/A
Omvärdering av återförsäkrares andel av FTA		-4 909	N/A
Omvärdering av FTA		33 995	N/A
Totalt		27 896	

Tabell uppskjutna skatteskulder avseende temporära skillnader och omvärderingsbelopp per 31 december 2017

D.4 Alternativa värderingsmetoder

Nedan följer en redovisning över de tillgångar som värderas med alternativa värderingsmetoder, det vill säga metoder som avviker från punkt 4, artikel 10 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/25.

D.4.1 Innehav av LFAB-aktier

Bolagets aktieinnehav i LFAB värderas till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Eftersom aktierna innehas med hembudsförbehåll enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris som motsvarar substansvärdet, så utgör substansvärdet i de flesta fall aktiernas verkliga värde. Substansvärdet för aktien är det samma som LFAB-koncernens redovisade beskattade egna kapital. Det som påverkar förändringar i substansvärdet är således årets totalresultat i LFAB-koncernen.

D.4.2 Länsförsäkringar Norrbotten Holding AB

Bolagets enda koncernföretag per 31 december 2017 är Länsförsäkringar Norrbotten Holding AB med en ägarandel av 100 procent. Som beskrivet under avsnitt D.1 ovan värderas innehavet i dotterbolaget enligt den justerade kapitalandelsmetoden, vilket är bolagets andel av den positiva skillnaden mellan innehavets tillgångar och skulder, värderad enligt värderingsprinciper under Solvens II. Dotterbolagets mest väsentliga substans motsvarar aktier i fastighetsbolaget Humlegården Fastigheter AB (publ). Dessa aktier värderas i solvensbalansräkningen till substansvärde. Substansvärdet beräknas som koncernens egna kapital enligt den finansiella redovisningen plus övervärdet i fastigheter. Övervärdet är lika med fastigheternas marknadsvärde minus koncernmässigt bokfört värde korrigerat för latent skatt, vilket är den värderingsmetod som bäst avspeglar värdet. Fastigheterna värderas av externa värderingsföretag med användning av ortspriser och fastigheternas kassaflöden. Då marknaden för fastighetstransaktioner fungerat normalt har det medfört att ortspriser varit tillgängliga och kunnat användas.

D.5 Övrig information

Bolaget har ingen övrig information att lämna gällande värdering för solvensändamål.

E. Finansiering

E.1 Kapitalbas

E.1.1 Mål och principer för kapitalbasen

Kapitalplaneringen genomförs en gång per år och är integrerad med affärsplaneringen. I processen analyseras storleken på kapitalbehovet och tillgången på kapital utifrån prognoser för försäljning och lönsamhet. Målet med kapitalplanering är att säkerställa att kapitalbasen är tillräcklig för att bära de risker som följer av realiserandet av affärsplanen. Analysen har sin utgångspunkt i arbetet med affärsplanen och dess så kallade basscenario men inkluderar även ett krävande men realistiskt negativt scenario samt stresstester.

Kvantitativa kapitalmål sätts för bolaget och uttrycks som en kapitalkvot. Med kapitalkvot avses kapitalbas dividerat med solvenskapitalkrav. Bolagets kapitalkvot ska överstiga 120 procent där det regulativa kravet är 100 procent. Analysen genomförs på ett sådant sätt att styrelse och ledning i bolaget får en ökad förståelse för frågor om kapitalstruktur, kapitalbehov och beredskap för att reducera risker. Efter att kapitalplaneringen har dokumenterats och beslutats av styrelsen följs resultatet upp löpande under året. Vid behov revideras processen under verksamhetsåret.

Posterna i kapitalbasen delas upp på tre nivåer, för bolaget klassificeras hela kapitalbasen som primärkapital nivå 1.

Kapitalbas (tkr)	2017	2016
Avstämningsreserv (nivå 1)	938 531	814 292
Summa Kapitalbas (Solvens 2)	938 531	814 292

Specifikation av avstämningsreservens sammansättning (tkr)	2017	2016
Eget kapital	362 320	313 415
Obeskattade reserver	405 762	373 408
Omvärdering av poster från IFRS till Solvens II	170 450	127 469
Summa Avstämningsreserv	938 531	814 292

Tabell Nivåindelning av kapitalbas per 31 december 2017 jämfört med föregående år

E.1.2 Skillnader mellan tillgångar minus skulder i solvensbalansräkningen och eget kapital i den finansiella redovisningen

Skillnaderna mellan Eget kapital enligt legalt bokslut (IFRS) och kapitalbas i Solvens II består av omvärdering av tillgångar och skulder. Posterna som omvärderas är aktier i dotterbolag, materiella anläggningstillgångar, förutbetalda anskaffningskostnader samt försäkringstekniska avsättningar.

Förklaringsposter eget kapital enligt bokslut och kapitalbas (tkr)	2017	2016
Eget kapital enligt IFRS	362 320	313 415
Obeskattade reserver	405 762	373 408
Omvärdering av poster från IFRS till Solvens II	170 450	127 469
<i>Omvärdering aktier i dotterbolag</i>	71 548	56 737
<i>Omvärdering materiella anläggningstillgångar</i>	-3 462	-4 280
<i>Omvärdering förutbetalda anskaffningskostnader</i>	-1 947	-1 641
<i>Omvärdering försäkringstekniska avsättningar (netto)</i>	132 208	96 603
<i>Omvärdering uppskjuten skatt</i>	-27 896	-19 950
Summa Avstämningsreserv	938 531	814 292

Tabell Förklaringsposter eget kapital enligt bokslut och kapitalbas per 31 december 2017 jämfört med föregående år

Posten obeskattade reserver består av säkerhetsreserv och periodiseringsfond och medräknas i sin helhet i kapitalbasen. Omvärderingen av försäkringstekniska avsättningar beskrivs kvalitativt och kvantitativt i avsnitt D.2.

E.1.3 Struktur, värde och kvalitet på primär- och tilläggskapital

Kapitalbasen kan bestå av primärkapital och tilläggskapital. Primärkapitalet består av den positiva skillnaden mellan tillgångar och skulder, värderad enligt värderingsprinciper under Solvens II, samt efterställda skulder. Tilläggskapitalet omfattar poster som inte ingår i primärkapitalet men som kan krävas in för att täcka förluster. Tillsynsmyndigheten förhandsgranskar och godkänner värdet av poster i tilläggskapitalet innan de kan användas i kapitalbasen.

Posterna i kapitalbasen ska delas in i tre nivåer. Nivå 1 avser poster i primärkapitalet som kan täcka förluster helt och är fullt efterställda samt med god tillgänglighet och likviditet. Nivå 2 avser poster i primärkapitalet som är fullt efterställda samt poster i tilläggskapitalet som kan täcka förluster helt och är fullt efterställda. Nivå 3 avser övriga poster. En post ska anses vara fullt efterställd om den i sin helhet, vid likvidation eller konkurs, inte får återbetalas till innehavaren förrän försäkringsföretagets alla andra förpliktelser har uppfyllts.

Kapitalbasen i bolaget består endast av primärkapital nivå 1 och får därför i sin helhet täcka solvenskapitalkrav (SCR) och minimikapitalkrav (MCR).

Medräkningsbar kapitalbas (tkr)	2017	2016
Kapitalbas	938 531	814 292
Medräkningsbar kapitalbas för SCR	938 531	814 292
Medräkningsbar kapitalbas för MCR	938 531	814 292

Tabell Medräkningsbar kapitalbas för att täcka solvenskapitalkravet och minimikapitalkravet per 31 december 2017 jämfört med föregående år

Primärkapital på nivå 1

Initialt kapital, balanserat resultat och årets resultat omfattar bolagets eget kapital enligt enligt bokslut. Avstämningsreserven utgör de justeringsposter som uppstår vid omvärdering av bokförda värden till Solvens II värden. Här ingår också obeskattade reserver

(säkerhetsreserv, periodiseringsfond), vilka elimineras vid övergång från den finansiella redovisningen till solvensbalansräkningen.

Kapitalbas (tkr)	2017	2016
Eget kapital enligt IFRS	362 320	313 415
Obeskattade reserver	405 762	373 408
Omvärdering av poster från IFRS till Solvens II	170 450	127 469
<i>Omvärdering aktier i dotterbolag</i>	71 548	56 737
<i>Omvärdering materiella anläggningstillgångar</i>	-3 462	-4 280
<i>Omvärdering förutbetalda anskaffningskostnader</i>	-1 947	-1 641
<i>Omvärdering försäkringstekniska avsättningar (netto)</i>	132 208	96 603
<i>Omvärdering uppskjuten skatt</i>	-27 896	-19 950
Summa Kapitalbas	938 531	814 292

Tabell Kapitalbas per 31 december 2017 jämfört med föregående år

Betydande förändringar under rapporteringsperioden som påverkat bolagets primärkapital nivå 1 är årets resultat. En del av ökningen av kapitalbasen jämfört med föregående år kan också härledas till den förändrade kreditkvaliteteten bland motparter i återförsäkring. En ökad kreditkvalitet bland motparter i återförsäkring medför högre kapitalbas på grund av lägre riskmarginal i försäkringstekniska avsättningar i Solvens II-balansräkningen.

Mer utförlig beskrivning angående omvärdering av försäkringstekniska avsättningar redogörs kvalitativt och kvantitativt i avsnitt D.2.

E.2 Solvens- och minimikapitalkrav

E.2.1 Allmän information om bolagets solvens- och minimikapitalkrav

Bolaget använder Standardformeln för beräkning av solvenskapitalkravet. En bedömning av Standardformelns lämplighet genomförs årligen. Bedömningen innehåller en kombination av kvantitativa och kvalitativa analyser där Standardformelns antaganden jämförts med bolagets faktiska riskprofil. Bedömningen är att Standardformeln skattar bolagets kapitalbehov väl.

Följande tabell visar solvenskapitalkravets storlek, totalt och uppdelat per riskmodul, samt minimikapitalkravets storlek per 2017-12-31 jämfört med föregående år.

Solvenskapitalkrav och minimikapitalkrav (tkr)	2017	2016
Skadeförsäkringsrisk	144 645	145 051
Sjukförsäkringsrisk	11 148	8 515
Livförsäkringsrisk	6 536	6 482
Marknadsrisk	412 498	348 934
Motpartsrisk	18 854	91 324
Diversifiering	-112 123	-143 070
Primärt solvenskapitalkrav (BSCR)	481 558	457 235
Operativ risk	18 177	17 409
Justering för förlusttäckningskapacitet hos uppskjutna skat	-109 942	-104 422
Solvenskapitalkrav(SCR)	389 793	370 223
Minimikapitalkrav (MCR)	97 448	92 556

Tabell Solvenskapitalkravet per riskkategori per 31 december 2017 jämfört med föregående år

Bolaget använder inte någon förenkling i beräkning av solvenskapitalkrav som under vissa villkor är tillåten enligt bestämmelser i förordning 2015/35 från EU-kommissionen. Bolaget använder inte heller några företagsspecifika parametrar för beräkning av solvenskapitalkrav för försäkringsrisk.

E.2.2 Utveckling av solvenskapitalkravet och minimikapitalkravet

Motpartsrisken har minskat med ca 72 470 tkr jämfört med föregående år. Bolaget är med i ett antal återförsäkringspooler tillsammans med övriga 22 länsförsäkringsbolag och Länsförsäkringar Sak AB. Mot dessa bolag uppstår en motpartsrisk. I standardformeln har motparternas kreditkvalitet en stor påverkan på kapitalkravet för motpartsrisk, och kreditkvaliteten sätts utifrån nivån på motpartens solvenskvot. Alla medlemmars solvenskvoter har alltid varit kända av de övriga medlemmarna i poolerna, men fick inte användas för kapitalkravsberäkning innan de blivit publika med SFCR under våren 2017. Fram till dess så fick alla motparter i poolerna tilldelas en solvenskvot på 100 % och därmed betydligt sämre kreditkvalitet. Under andra halvåret 2017 kunde bolaget börja använda publika och faktiska solvenskvoter vid beräkning av sin motpartsrisk, med ett betydligt lägre kapitalkrav som följd som bättre återspeglar den verkliga risken.

Trots den kraftigt minskade motpartsrisken har totalt SCR och MCR ökat något vilket förklaras av en ökad marknadsrisk och en minskad diversifieringseffekt. Den ökade marknadsrisken förklaras främst av en ökad aktie- och koncentrationsrisk(ökat värde aktier).

E.3 Användning av undergruppen för durationsbaserad aktiekursrisk vid beräkning av solvenskapitalkravet

Bolaget använder inte någon undergrupp för durationsbaserad aktiekursrisk vid beräkning av solvenskapitalkravet.

E.4 Skillnader mellan Standardformeln och använda interna modeller

Bolaget använder inte intern modell, beräkning sker utifrån Standardformeln.

E.5 Överträdelse av minimikapitalkravet och solvenskapitalkravet

Vare sig minimikapitalkravet eller solvenskapitalkravet har överträtts av bolaget under rapporteringsperioden. I händelse av överträdelse av bolagets målnivåer för minimikapitalkrav och solvenskapitalkrav finns dokumenterade och av styrelsen beslutade fördefinierade åtgärder.

E.6 Övrig information

Bolaget har ingen övrig information att lämna gällande finansiering

BILAGOR QRT-rapportering

S.02.01.02

Balansräkning

Tillgångar

Goodwill
Förutbetalda anskaffningskostnader
Immateriella tillgångar
Uppskjutna skattefordringar
Överskott av pensionsförmåner
Materiella anläggningstillgångar som innehas för eget bruk
Placeringstillgångar (andra än tillgångar som innehas för index- och fondförsäkringsavtal)
Fastighet (annat än för eget bruk)
Innehav i anknutna företag, inklusive intressebolag
Aktier
Aktier – börsnoterade
Aktier – icke börsnoterade
Obligationer
Statsobligationer
Företagsobligationer
Strukturerade produkter
Värdepapperiserade lån och lån med ställda säkerheter
Investeringsfonder
Derivat
Banktillgodohavanden som inte är likvida medel
Övriga investeringar
Tillgångar som innehas för index-reglerade avtal och fondförsäkringsavtal
Lån och hypotekslån
Lån på försäkringsbrev
Lån och hypotekslån till fysiska personer
Andra lån och hypotekslån
Fordringar enligt återförsäkringsavtal från:
Skadeförsäkring och sjukförsäkring som liknar skadeförsäkring
Skadeförsäkring exklusive sjukförsäkring
Sjukförsäkring som liknar skadeförsäkring
Livförsäkring och sjukförsäkring som liknar livförsäkring, exklusive sjukförsäkring samt index- och fondförsäkringsavtal
Sjukförsäkring som liknar livförsäkring
Livförsäkring exklusive sjukförsäkring samt index- och fondförsäkringsavtal
Livförsäkring med indexreglerade förmåner och fondförsäkring
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring
Försäkringsfordringar och fordringar på förmedlare
Återförsäkringsfordringar
Fordringar (kundfordringar, inte försäkring)
Egna aktier (direkt innehav)
Fordringar avseende primärkapitalposter eller garantikapital som infordrats men ej inbetalats
Kontanter och andra likvida medel
Övriga tillgångar som inte visas någon annanstans
Summa tillgångar

	Solvens II - värde
	C0010
R0010	
R0020	
R0030	
R0040	
R0050	
R0060	3 462
R0070	1 252 343
R0080	
R0090	71 648
R0100	770 938
R0110	335 734
R0120	435 204
R0130	209 843
R0140	
R0150	209 843
R0160	
R0170	
R0180	184 816
R0190	
R0200	15 099
R0210	
R0220	
R0230	40 280
R0240	
R0250	
R0260	40 280
R0270	161 812
R0280	161 812
R0290	156 369
R0300	5 443
R0310	
R0320	
R0330	
R0340	
R0350	145
R0360	114 608
R0370	13 263
R0380	34 663
R0390	
R0400	
R0410	244 630
R0420	6 308
R0500	1 871 515

Skulder

Försäkringstekniska avsättningar – skadeförsäkring

Försäkringstekniska avsättningar – skadeförsäkring (exklusive sjukförsäkring)

Försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet

Bästa skattning

Riskmarginal

Försäkringstekniska avsättningar – sjukförsäkring (liknande skadeförsäkring)

Försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet

Bästa skattning

Riskmarginal

Försäkringstekniska avsättningar – livförsäkring (exklusive indexreglerade avtal och fondförsäkringsavtal)

Försäkringstekniska avsättningar – sjukförsäkring (liknande livförsäkring)

Försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet

Bästa skattning

Riskmarginal

Försäkringstekniska avsättningar – livförsäkring (exklusive sjukförsäkring samt indexreglerade avtal och fondförsäkringsavtal)

Försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet

Bästa skattning

Riskmarginal

Försäkringstekniska avsättningar – indexreglerade avtal och fondförsäkringsavtal

Försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet

Bästa skattning

Riskmarginal

Övriga försäkringstekniska avsättningar

Eventualförpliktelser

Andra avsättningar än försäkringstekniska avsättningar

Pensionsåtaganden

Depåer från återförsäkrare

Uppskjutna skatteskulder

Derivat

Skulder till kreditinstitut

Andra finansiella skulder än skulder till kreditinstitut

Försäkringsskulder och skulder till förmedlare

Återförsäkringsskulder

Skulder (leverantörsskulder, inte försäkring)

Efterställda skulder

Efterställda skulder som inte ingår i primärkapitalet

Efterställda skulder som ingår i primärkapitalet

Övriga skulder som inte visas någon annanstans

Summa skulder**Belopp med vilket tillgångar överskrider skulder**

	Solvens II - värde
	C0010
R0510	634 812
R0520	598 239
R0530	
R0540	557 052
R0550	41 187
R0560	36 573
R0570	
R0580	32 238
R0590	4 335
R0600	115 139
R0610	
R0620	
R0630	
R0640	
R0650	115 139
R0660	
R0670	110 819
R0680	4 320
R0690	
R0700	
R0710	
R0720	
R0730	
R0740	
R0750	65
R0760	
R0770	
R0780	84 202
R0790	2 988
R0800	
R0810	
R0820	
R0830	6 383
R0840	38 211
R0850	
R0860	
R0870	
R0880	51 184
R0900	932 984
R1000	938 531

S.05.01.02

Premier, ersättningar och kostnader per affärsgren

Premieinkomst

Brutto – direkt försäkring
Brutto – mottagen proportionell återförsäkring
Brutto – mottagen icke-proportionell återförsäkring
Återförsäkrares andel
Netto

Intjänade premier

Brutto – direkt försäkring
Brutto – mottagen proportionell återförsäkring
Brutto – mottagen icke-proportionell återförsäkring
Återförsäkrares andel
Netto

Inträffade skadekostnader

Brutto – direkt försäkring
Brutto – mottagen proportionell återförsäkring
Brutto – mottagen icke-proportionell återförsäkring
Återförsäkrares andel
Netto

Ändringar inom övriga avsättningar

Brutto – direkt försäkring
Brutto – mottagen proportionell återförsäkring
Brutto – mottagen icke-proportionell återförsäkring
Återförsäkrares andel
Netto

Uppkomna kostnader

Övriga kostnader

Totala kostnader

Affärsgren för: skadeförsäkring och återförsäkringsförpliktelser (direkt försäkring och beviljad proportionell återförsäkring)								
Sjukvårdsförsäkring	Försäkring avseende inkomstskydd	Trygghetsförsäkring vid arbetsskada	Ansvarsförsäkring för motorfordon	Övrig motorfordonsförsäkring	Sjö-, luftfarts- och transportförsäkring	Försäkring mot brand och annan skada på egendom	Allmän ansvarsförsäkring	Kredit- och borgensförsäkring
C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090
R0110	9 915		46 997	104 480		225 434		
R0120			0	393				
R0130								
R0140	1 264		10 963	852		24 171		
R0200	8 651		36 034	104 021		201 263		
R0210	8 630		45 902	99 884		218 415		
R0220			0	33				
R0230								
R0240	1 264		10 963	852		24 171		
R0300	7 366		34 939	99 066		194 244		
R0310	6 973		56 391	50 852		129 616		
R0320			-558	33				
R0330								
R0340	-146		17 801	0		11 555		
R0400	7 120		38 032	50 885		118 061		
R0410	0		0	0		0		
R0420			0	0				
R0430								
R0440	0		0	0		0		
R0500	0		0	0		0		
R0550	2 046		15 733	23 008		56 888		
R1200								
R1300								

Affärsgrän för: skadeförsäkring och återförsäkringsförpliktelser (direkt försäkring och beviljad proportionell återförsäkring)			Affärsgrän för: mottagen icke-proportionell återförsäkring				Totalt
Rättsskyddsförsäkring	Assistansförsäkring	Försäkring mot ekonomiska förluster av olika slag	Sjukförsäkring	Olycksfall	Sjöfart, luftfart, transport	Egendom	
C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160	C0200
Premieinkomst							
Brutto – direkt försäkring	R0110						386 825
Brutto – mottagen proportionell återförsäkring	R0120						393
Brutto – mottagen icke-proportionell återförsäkring	R0130		1 055	10 367		16 205	27 628
Återförsäkrarens andel	R0140		0	0		0	37 249
Netto	R0200		1 055	10 367		16 205	377 596
Intjänade premier							
Brutto – direkt försäkring	R0210						372 831
Brutto – mottagen proportionell återförsäkring	R0220						33
Brutto – mottagen icke-proportionell återförsäkring	R0230		1 055	10 367		16 512	27 935
Återförsäkrarens andel	R0240		0	0		0	37 249
Netto	R0300		1 055	10 367		16 512	363 550
Inträffade skadekostnader							
Brutto – direkt försäkring	R0310						243 833
Brutto – mottagen proportionell återförsäkring	R0320						-525
Brutto – mottagen icke-proportionell återförsäkring	R0330		31	15 136		12 080	27 246
Återförsäkrarens andel	R0340		0	0		0	29 210
Netto	R0400		31	15 136		12 080	241 344
Ändringar inom övriga avsättningar							
Brutto – direkt försäkring	R0410						0
Brutto – mottagen proportionell återförsäkring	R0420						0
Brutto – mottagen icke-proportionell återförsäkring	R0430		0	0		0	0
Återförsäkrarens andel	R0440		0	0		0	0
Netto	R0500		0	0		0	0
Uppkomna kostnader	R0550					80	98 354
Övriga kostnader	R1200						1 443
Totala kostnader	R1300						99 797

Premier, ersättningar och kostnader per affärsgren

Affärsgren för: livförsäkringsförpliktelser						Livåterförsäkringsförpliktelser		Totalt
Sjukförsäkring	Försäkring med rätt till överskott	Fondförsäkring och indexförsäkring	Annan livförsäkring	Skadelivräntor till följd av skadeförsäkringsavtal som härrör från sjukförsäkringsåtaganden	Livräntor som härrör från skadeförsäkringsavtal och som avser andra försäkringsförpliktelser än sjukförsäkringsförpliktelser	Sjukförsäkring mottagen återförsäkring	Livåterförsäkring	
C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0300
Premieinkomst								
Brutto	R1410				0		0	0
Återförsäkrarens andel	R1420				15		0	15
Netto	R1500				-15		0	-15
Intjänade premier								
Brutto	R1510				0		0	0
Återförsäkrarens andel	R1520				15		0	15
Netto	R1600				-15		0	-15
Inträffade skadekostnader								
Brutto	R1610				2 042		322	2 364
Återförsäkrarens andel	R1620				0		0	0
Netto	R1700				2 042		322	2 364
Ändringar inom övriga avsättningar								
Brutto	R1710				0		0	0
Återförsäkrarens andel	R1720				0		0	0
Netto	R1800				0		0	0
Uppkomna kostnader	R1900						6	6
Övriga kostnader	R2500							0
Totala kostnader	R2600							6

S.12.01.02

Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkring och SLT sjukförsäkring

Försäkring med rätt till överskott	Fondförsäkring och indexförsäkring		Annan livförsäkring		Skadelivräntor till följd av skadeförsäkringsavtal som härrör från andra försäkringsåtaganden än sjukförsäkringsåtaganden	Mottagen återförsäkring	Totalt (livförsäkring utom sjukförsäkring, inkl. fond- och indexförsäkring)
	Avtal utan optioner och garantier	Avtal med optioner eller garantier	Avtal utan optioner och garantier	Avtal med optioner eller garantier			

Försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet

Totala medel som kan återkrävas enligt återförsäkring/från specialföretag och finansiell återförsäkring efter anpassning för förväntade förluster till följd av motpartsfallissemang associerat med återförsäkring som helhet

Försäkringstekniska avsättningar beräknade som summan av bästa skattning och riskmarginal

Bästa skattning

Bästa skattning, brutto

Det totala belopp som kan återkrävas från återförsäkring och specialföretag efter justering för förväntade förluster till följd av att motparten fallerar

Bästa skattning minus belopp som kan återkrävas från återförsäkring och specialföretag och finansiell återförsäkring

Riskmarginal

Belopp avseende övergångsåtgärden för försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet

Bästa skattning

Riskmarginal

Försäkringstekniska avsättningar – totalt

	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0150
R0010								0	0	0
R0020										
R0030								91 135	19 684	110 819
R0080								0	0	0
R0090								91 135	19 684	110 819
R0100								3 496	822	4 320
R0110										
R0120										
R0130										
R0200								94 633	20 506	115 139

Försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet

Totala medel som kan återkrävas enligt återförsäkring/från specialföretag och finansiell återförsäkring efter anpassning för förväntade förluster till följd av motpartsfallissemang associerat med återförsäkring som helhet

Försäkringstekniska avsättningar beräknade som summan av bästa skattning och riskmarginal

Bästa skattning

Bästa skattning, brutto

Det totala belopp som kan återkrävas från återförsäkring och specialföretag efter justering för förväntade förluster till följd av att motparten fallerar

Bästa skattning minus belopp som kan återkrävas från återförsäkring och specialföretag och finansiell återförsäkring

Riskmarginal

Belopp avseende övergångsåtgärden för försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet

Bästa skattning

Riskmarginal

Försäkringstekniska avsättningar – totalt

Sjukförsäkring som liknar livförsäkring			Skadelivräntor till följd av skadeförsäkringsavtal som härrör från sjukförsäkringsåtaganden	Mottagen återförsäkring, Sjukförsäkring	Totalt, sjukförsäkring som liknar livförsäkring
	Avtal utan optioner och garantier	Avtal med optioner eller garantier			
C0160	C0170	C0180	C0190	C0200	C0210
R0010					
R0020					
R0030					
R0080					
R0090					
R0100					
R0110					
R0120					
R0130					
R0200					

S.17.01.02

Försäkringstekniska avsättningar, skadeförsäkring

Försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet

Totala medel som kan återkrävas enligt återförsäkring/från specialföretag och finansiell återförsäkring efter anpassning för förväntade förluster till följd av motpartsfallissemang associerat med återförsäkring som helhet

Försäkringstekniska avsättningar beräknade som summan av bästa skattning och riskmarginal

Bästa skattning

Premieavsättningar

Brutto

Totala medel som kan återkrävas enligt återförsäkring/från specialföretag och finansiell återförsäkring efter anpassning för förväntade förluster till följd av motpartsfallissemang

Bästa skattning av premieavsättningar netto

Skadeavsättningar

Brutto

Totala medel som kan återkrävas enligt återförsäkring/från specialföretag och finansiell återförsäkring efter anpassning för förväntade förluster till följd av motpartsfallissemang

Bästa skattning av skadeavsättningar netto

Bästa skattning totalt – brutto

Bästa skattning totalt – netto

Riskmarginal

Belopp avseende övergångsåtgärden för försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet

Bästa skattning

Riskmarginal

Försäkringstekniska avsättningar – totalt

Försäkringstekniska avsättningar – totalt

Totala medel som kan återkrävas enligt återförsäkringsavtal/från specialföretag och finansiell återförsäkring efter anpassning för förväntade förluster till följd av motpartsfallissemang – totalt

Försäkringstekniska avsättningar minus medel som kan återkrävas från återförsäkring specialföretag och finansiell återförsäkring – totalt

Direkt försäkring och mottagen proportionell återförsäkring							
Sjukvårdsförsäkring	Försäkring avseende inkomstskydd	Trygghetsförsäkring vid arbetsskada	Ansvarsförsäkring för motorfordon	Övrig motorfordonsförsäkring	Sjö-, luftfarts- och transportförsäkring	Försäkring mot brand och annan skada på egendom	Allmän ansvarsförsäkring
C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090
R0010	0		0	0		0	
R0050							
R0060	4 014		20 628	30 726		73 969	
R0140	0		0	0		0	
R0150	4 014		20 628	30 726		73 969	
R0160	24 450		174 222	13 795		136 758	
R0240	5 443		109 435	0		46 934	
R0250	19 007		64 787	13 795		89 823	
R0260	28 464		194 850	44 521		210 726	
R0270	23 021		85 415	44 521		163 792	
R0280	3 184		5 606	693		2 768	
R0290							
R0300							
R0310							
R0320	31 647		200 455	45 214		213 494	
R0330	5 443		109 435	0		46 934	
R0340	26 205		91 021	45 214		166 560	

Direkt försäkring och mottagen proportionell återförsäkring				Beviljad icke-proportionell återförsäkring				Total skadeförsäkrings förpliktelse
Kredit- och borgensförsäkring	Rättsskyddsförsäkring	Assistansförsäkring	Försäkring mot ekonomiska förluster av olika slag	Icke-proportionell sjukåterförsäkring	Icke-proportionell olycksfallsåterförsäkring	Icke-proportionell sjö-, luftfarts- och transportåterförsäkring	Icke-proportionell egendomsåterförsäkring	
C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160	C0170	C0180
Försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet	R0010			0	0		0	0
Totala medel som kan återkrävas enligt återförsäkring/från specialföretag och finansiell återförsäkring efter anpassning för förväntade förluster till följd av motpartsfallissemang associerat med återförsäkring som helhet	R0050							
Försäkringstekniska avsättningar beräknade som summan av bästa skattning och riskmarginal								
Bästa skattning								
Premieavsättningar								
Brutto	R0060						994	130 330
Totala medel som kan återkrävas enligt återförsäkring/från specialföretag och finansiell återförsäkring efter anpassning för förväntade förluster till följd av motpartsfallissemang	R0140			0	0		0	0
Bästa skattning av premieavsättningar netto	R0150			0	0		994	130 330
Skadeavsättningar								
Brutto	R0160			3 774	82 850		23 112	458 960
Totala medel som kan återkrävas enligt återförsäkring/från specialföretag och finansiell återförsäkring efter anpassning för förväntade förluster till följd av motpartsfallissemang	R0240			0	0		0	161 812
Bästa skattning av skadeavsättningar netto	R0250			3 774	82 850		23 112	297 148
Bästa skattning totalt – brutto	R0260			3 774	82 850		24 106	589 290
Bästa skattning totalt – netto	R0270			3 774	82 850		24 106	427 478
Riskmarginal	R0280			1 151	29 973		2 147	45 522
Belopp avseende övergångsåtgärden för försäkringstekniska avsättningar								
Försäkringstekniska avsättningar beräknade som helhet	R0290							
Bästa skattning	R0300							
Riskmarginal	R0310							
Försäkringstekniska avsättningar – totalt								
Försäkringstekniska avsättningar – totalt	R0320			4 925	112 823		26 253	634 812
Totala medel som kan återkrävas enligt återförsäkringsavtal/från specialföretag och finansiell återförsäkring efter anpassning för förväntade förluster till följd av motpartsfallissemang – totalt	R0330			0	0		0	161 812
Försäkringstekniska avsättningar minus medel som kan återkrävas från återförsäkring specialföretag och finansiell återförsäkring – totalt	R0340			4 925	112 823		26 253	473 000

S.19.01.21

Skadeförsäkringsersättningar

Total skadeförsäkringsverksamhet

Skadeår/försäkringsår

20010	Skadeår
-------	---------

Utbetalda försäkringsersättningar brutto (ej ackumulerade)

		Utvecklingsår										
(absolut belopp)	År	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 & +
Föregående		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110
	R0100											13 261
	N-9	R0160	86 207	73 965	13 747	1 640	2 446	738	426	687	332	431
	N-8	R0170	88 261	74 430	17 182	3 193	2 203	2 515	723	-296	501	
	N-7	R0180	107 856	86 407	20 775	7 946	3 758	6 159	1 262	1 205		
	N-6	R0190	96 095	85 447	13 187	4 094	1 733	3 168	453			
	N-5	R0200	80 912	63 942	14 596	3 460	1 235	536				
	N-4	R0210	95 156	76 798	11 011	1 311	705					
	N-3	R0220	123 734	75 665	10 195	7 424						
	N-2	R0230	105 466	86 372	8 235							
	N-1	R0240	112 097	77 064								
	N	R0250	123 225									

		Under innevarande år	Summan av år (ackumulerad)
Totalt	R0100	13 261	13 261
	R0160	431	180 619
	R0170	501	188 711
	R0180	1 205	235 369
	R0190	453	204 177
	R0200	536	164 681
	R0210	705	184 981
	R0220	7 424	217 018
	R0230	8 235	200 073
	R0240	77 064	189 161
	R0250	123 225	123 225
	R0260	233 040	1 901 276

Odiskonterad bästa skattning av skadeavsättningar brutto

		Utvecklingsår											
År		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 & +	
		C0200	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0290	C0300	
Föregående	R0100											113 522	
	N-9	R0160	0	0	0	0	0	0	0	11 763	11 363		
	N-8	R0170	0	0	0	0	0	0	12 527	11 932			
	N-7	R0180	0	0	0	0	0	22 541	22 162				
	N-6	R0190	0	0	0	0	22 976	22 267					
	N-5	R0200	0	0	0	0	18 748	15 395					
	N-4	R0210	0	0	0	24 491	21 963						
	N-3	R0220	0	0	33 952	41 393							
	N-2	R0230	0	82 611	71 082								
	N-1	R0240	144 331	58 781									
	N	R0250	135 968										

		Årets slut (diskonterade data)
Totalt	R0100	96 950
	R0160	9 522
	R0170	9 871
	R0180	18 133
	R0190	17 936
	R0200	12 134
	R0210	17 198
	R0220	34 738
	R0230	64 002
	R0240	50 725
	R0250	127 751
	R0260	458 960

S.23.01.01

Kapitalbas

Primärkapital före avdrag för ägarintressen i andra finansiella sektorer enligt artikel 68 i delegerade förordning (EU) nr 2015/35

- Stamaktiekapital (egna aktier brutto)
- Överkursfond relaterad till stamaktiekapital
- Garantikapital, medlemsavgifter eller motsvarande primärkapitalpost för ömsesidiga och liknande företag
- Efterställda medlemskonton
- Överskottsmedel
- Preferensaktier
- Överkursfond relaterad till preferensaktier
- Avstämningsreserv
- Efterställda skulder
- Ett belopp som är lika med värdet av uppskjutna skattefordringar netto
- Andra kapitalbasposter som godkänts av tillsynsmyndigheten som primärkapital som ej specificeras ovan

Kapitalbas från den finansiella redovisningen som inte ska ingå i avstämningsreserven och inte uppfyller kriterierna för att klassificeras som kapitalbas enligt Solvens II

Kapitalbas från den finansiella redovisningen som inte ska ingå i avstämningsreserven och inte uppfyller kriterierna för att klassificeras som kapitalbas enligt Solvens II

Avdrag

Avdrag för ägarintressen i finansinstitut och kreditinstitut

Totalt primärkapital efter avdrag

Tilläggskapital

- Obetalt och ej infordrat garantikapital inlösningsbart på begäran
- Obetalt och ej infordrat garantikapital, obetalda och ej infordrade medlemsavgifter eller motsvarande primärkapitalpost för ömsesidiga och liknande företag, som kan inlösas på begäran
- Obetalda och ej infordrade preferensaktier inlösningsbara på begäran
- Ett rättsligt bindande åtagande att på begäran teckna och betala för efterställda skulder
- Bankkreditiv och garantier enligt artikel 96.2 i direktiv 2009/138/EG
- Andra bankkreditiv och garantier än enligt artikel 96.2 i direktiv 2009/138/EG
- Framtida fodran av ytterligare bidrag från medlemmar enligt artikel 96.3 första stycket i direktiv 2009/138/EG
- Framtida fodran av ytterligare bidrag från medlemmar– andra än enligt artikel 96.3 första stycket i direktiv 2009/138/EG
- Annat tilläggskapital

Sammanlagt tilläggskapital

Tillgänglig och medräkningsbar kapitalbas

- Total tillgänglig kapitalbas för att täcka solvenskapitalkravet
- Total tillgänglig kapitalbas för att täcka minimikapitalkravet
- Total medräkningsbar kapitalbas för att täcka solvenskapitalkravet
- Total medräkningsbar kapitalbas för att täcka minimikapitalkravet

Solvenskapitalkrav

Minimikapitalkrav

Medräkningsbar kapitalbas i förhållande till solvenskapitalkrav

Medräkningsbar kapitalbas i förhållande till minimikapitalkrav

	Totalt	Nivå 1 – utan begränsningar	Nivå 1 – begränsad	Nivå 2	Nivå 3
	C0010	C0020	C0030	C0040	C0050
R0010					
R0030					
R0040					
R0050					
R0070					
R0090					
R0110					
R0130	938 531	938 531			
R0140					
R0160					
R0180					
R0220					
R0230					
R0290	938 531	938 531			
R0300					
R0310					
R0320					
R0330					
R0340					
R0350					
R0360					
R0370					
R0390					
R0400					
R0500	938 531	938 531			
R0510	938 531	938 531			
R0540	938 531	938 531			
R0550	938 531	938 531			
R0580	389 793				
R0600	97 448				
R0620	2,407766				
R0640	9,631064				

Avstämningsreserv

Belopp med vilket tillgångar överskrider skulder

Egna aktier (som innehas direkt och indirekt)

Förutsebarautdelningar, utskiftningar och avgifter

Andra primärkapitalposter

Justering för kapitalbasposter med begränsningar med avseende på matchningsjusteringsportföljer och separata fonder

Avstämningsreserv**Förväntade vinster**

Förväntade vinster som ingår i framtida premier – livförsäkringsverksamhet

Förväntade vinster som ingår i framtida premier – skadeförsäkringsverksamhet

Total EPIFP**C0060**

R0700	938 531
R0710	
R0720	
R0730	
R0740	
R0760	938 531
R0770	
R0780	
R0790	

S.25.01.21

Solvenskapitalkrav – för företag som omfattas av standardformeln

		Solvenskapitalkrav brutto	Företagsspecika parametrar	Förenklingar
		C0110	C0090	C0120
Marknadsrisk	R0010	412 498		
Motpartsrisk	R0020	18 854		
Teckningsrisk för livförsäkring	R0030	6 536		
Teckningsrisk för sjukförsäkring	R0040	11 148		
Teckningsrisk för skadeförsäkring	R0050	144 645		
Diversifiering	R0060	-112 123		
Immateriell tillgångsrisk	R0070	0		
Primärt solvenskapitalkrav	R0100	481 558		

Beräkning av solvenskapitalkrav

Operativ risk

Förlusttäckningskapacitet i försäkringstekniska avsättningar

Förlusttäckningskapacitet i uppskjutna skatter

Kapitalkrav för verksamhet som drivs i enlighet med art. 4 i direktiv 2003/41/EG

Solvenskapitalkrav exklusive kapitaltillägg

Kapitaltillägg redan infört

Solvenskapitalkrav**Övrig information om solvenskapitalkrav**

Kapitalkrav för undergruppen för durationsbaserad aktiekursrisk

Totalt belopp för teoretiska solvenskapitalkrav för återstående del

Totalt belopp för teoretiskt solvenskapitalkrav för separata fonder

Totalt belopp för teoretiskt solvenskapitalkrav för matchningsjusteringsportföljer

Diversifieringseffekter till följd av aggregering av nSCR separata fonder för artikel 304

	C0100
R0130	18 177
R0140	0
R0150	-109 942
R0160	
R0200	389 793
R0210	0
R0220	389 793
R0400	
R0410	
R0420	
R0430	
R0440	

S.28.01.01

Minimikapitalkrav – enbart livförsäkrings- eller enbart skadeförsäkrings- eller skadeåterförsäkringsverksamhet

Linjär formelkomponent för försäkrings- och återförsäkringsförpliktelser för skadeförsäkring

	C0010
MinimikapitalkravNLResultat	R001081 119

- Sjukvårdsförsäkring och proportionell återförsäkring
- Försäkring avseende inkomstskydd och proportionell återförsäkring
- Trygghetsförsäkring vid arbetsskada och proportionell återförsäkring
- Ansvarsförsäkring för motorfordon och proportionell återförsäkring
- Övrig motorfordonsförsäkring och proportionell återförsäkring
- Sjö-, luftfarts- och transportförsäkring och proportionell återförsäkring
- Försäkring mot brand och annan skada på egendom och proportionell återförsäkring
- Allmän ansvarsförsäkring och proportionell återförsäkring
- Kredit- och borgensförsäkring och proportionell återförsäkring
- Rättsskyddsförsäkring och proportionell återförsäkring
- Assistansförsäkring och proportionell återförsäkring
- Försäkring mot ekonomiska förluster av olika slag och proportionell återförsäkrinn
- icke-proportionell sjukåterförsäkring
- icke-proportionell olyckstallsåterförsäkring
- icke-proportionell sjö-, luftfarts- och transportåterförsäkring
- icke-proportionell egendomsåterförsäkring

Bästa skattning och försäkringstekniska avsättningar netto (efter återförsäkring/specialföretag) beräknade som helhet	Premieinkomst netto (efter återförsäkring) under de senaste 12 månaderna
C0020	C0030
R0020	00
R0030	23 0218 708
R0040	00
R0050	85 41536 892
R0060	44 521102 817
R0070	00
R0080	163 792202 384
R0090	00
R0100	00
R0110	00
R0120	00
R0130	00
R0140	3 774981
R0150	82 8509 844
R0160	00
R0170	24 10616 935

Linjär formelkomponent för försäkrings- och återförsäkringsförpliktelser för livförsäkring

	C0040
MinimikapitalkravL Resultat	R02002 327

- Förpliktelser med rätt till andel i överskott – garanterade förmåner
- Förpliktelser med rätt till andel i överskott – diskretionära förmåner
- Försäkringsförpliktelser med indexreglerade förmåner och fondförsäkring
- Annan liv(åter)försäkrings- och sjuk(åter)försäkringsförpliktelser
- Sammanlagd risksumma för alla liv(åter)försäkringsförpliktelser

Bästa skattning och försäkringstekniska avsättningar netto (efter återförsäkring/specialföretag) beräknade som helhet	Premieinkomst netto (efter återförsäkring) under de senaste 12 månaderna
C0050	C0060
R0210	0
R0220	0
R0230	0
R0240	110 819
R0250	0

Övergripande beräkning av minimikapitalkrav

- Linjärt minimikapitalkrav
- Solvenskapitalkrav
- Högsta minimikapitalkrav
- Lägsta minimikapitalkrav
- Kombinerat minimikapitalkrav
- Tröskelvärde för minimikapitalkrav

Minimikapitalkrav

	C0070
R0300	83 446
R0310	389 793
R0320	175 407
R0330	97 448
R0340	97 448
R0350	36 044
R0400	97 448